

PROTOKOLL

for

møte i Omsetningsrådet

tirsdag 22. august 2023 kl. 08:00

Digitalt møte

Møtet ble hevet kl. 08:50.

Til stede:	Björg Tørresdal, Thea Susanne Skaug, Bjørn Gimming, Tor Jacob Solberg, Trine Hasvang Vaag, Anne Jødahl Skuterud, Gaute Lenvik, Bjørn-Ole Juul-Hansen, Anne Berit Aker Hansen, Arnfinn Hongseth og Marit Haugen
Forfall:	
Fra Landbruksdirektoratet:	Nina Strømnes Rodem, Jørn Rolfsen, Hans Peder Hvide Bang, Mari Vengnes, Hege Heiberg, Jannicke Jensen Myhre, Ida Louise Bjønness og Ellen Karin Solevåg

Sak 67/23 ble behandlet først, og øvrige saker ble behandlet i rekkefølgen i sakslisten. På slutten av møtet ble det orientert om programmet for rådets fagtur 14.-15. september.

Saksliste

063/23	Godkjenning av innkalling og dagsorden.....	2
064/23	Godkjenning av protokoll fra forrige møte.....	4
065/23	Kjøtt - Markedsregulerende tiltak svin.....	6
066/23	Kjøtt – Ekstraordinær økning av ramme for innlegg av storfe på reguleringslager i 2023.....	9
067/23	Korn - Omsetningsavgift for korn -kornåret 2023/2024.....	29
068/23	Kjøtt - Endringer i omsetningsavgiften 2. halvår 2023.....	33
069/23	Kjøtt - Økning av ramme for trekkrettigheten.....	41

Sak nr.: 063/23	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 22.08.2023	Tittel: Godkjenning av innkalling og dagsorden	Saks nr.: 23/53460- 1

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Innkalling og dagsorden godkjennes.

Godkjenning av innkalling og dagsorden

Saksdokumenter er sendt ut elektronisk til medlemmer og varamedlemmer. Dokumentene er også lagt inn i skyløsningen Jottacloud. Vedlegg er kun tilgjengelig her.

Sak nr.: 064/23	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 22.08.2023	Tittel: Godkjenning av protokoll fra forrige møte	Saks nr.: 23/53460- 2

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Protokollen fra møtet 30. juni 2023 godkjennes.

Godkjenning av protokoll fra forrige møte

Det har ikke kommet merknader til utsendt protokoll.

Sak nr.: 065/23	Sektor: Kjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 22.08.2023	Tittel: Kjøtt - Markedsregulerende tiltak svin	Saks nr.: 23/53355- 1

Beskrivelse

Nortura søker Omsetningsrådet om å gjennomføre partisalg av 180 tonn med helt slakt av svin fra reguleringslager. Dette partiet når best før-holdbarhet på ett år i utgangen av august til midten av september. Nortura mener derfor at det er behov for å gi partiet en ekstra rabatt for å sikre at det blir solgt og benyttet i ordinære varestrømmer.

Nortura ber videre om at de kan varsle bransjen om tiltaket umiddelbart etter Omsetningsrådets møte.

Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med Norturas søknad.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt punkt 2 andre ledd, fastsatt av Omsetningsrådet 31. mars 2011 med hjemmel i forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1.

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Nortura av 2. august 2023

Møtebehandling

Vedtaket i denne saken frigis ved møteslutt.
Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

1. Omsetningsrådet gir Nortura SA en forhåndsgodkjennelse for å gjennomføre et partisalg i 2023 av inntil 180 tonn helt slakt av svin fra reguleringslageret med en rabatt på inntil 40 prosent.
2. Nortura gis tillatelse til å varsle bransjen om tiltaket umiddelbart etter Omsetningsrådets møte 22. august 2023.

Kjøtt - Markedsregulerende tiltak svin

Nortura søker i brev av 2. august 2023 om muligheten for å gjennomføre partisalg av 180 tonn helt slakt av svin fra reguleringslager med en ramme på inntil 40 prosent rabatt.

Norturas søknad om partisalg av svin

Norturas søknad gjengis her i sin helhet:

«Partisalg av 180 tonn gris fra reguleringslager

Fryst helt slakt av gris har best før-holdbarhet på 1 år. Det ligger nå 180 tonn med helt slakt av gris som når denne datoen i utgangen av august til midten av september. Totalmarked mener at det er behov for å gi dette partiet en ekstra rabatt for å sikre at det blir solgt og benyttet i ordinære varestrømmer.

Lavere salg av grillmat i juli som følge av dårlig vær medfører at salget av helt slakt i oppstarten etter sommeren går noe tregere enn normalt. Det er forventet om lag normal slaktemengde i ukene fremover, men svin er den produksjonen hvor antall slakt varierer mest i mellom uker. Bonden har begynt å levere lettere slaktegris som kan gi en periode med noe høyere antall slakt levert, men trolig har de fleste tilpasset seg gradvis i løpet av sommeren. Det kan forkomme enkelte uker med innfrysning og uttak fra reguleringslager samtidig, men dette er nødvendig for å rullere lager.

Konsernstyret i Nortura vil vurdere om satsene for omsetningsavgiften for gris bør økes i 2023.

Totalmarked søker Omsetningsrådet om en ramme på inntil 40% rabatt på salg av 180 tonn gris fra reguleringslager. Videre ber Totalmarked om at vi kan varsle bransjen umiddelbart etter møte i Omsetningsrådet slik at vi kan starte salg av gris med rabatt.

Mvh
Ole Skulberg
Direktør, Totalmarked»

Landbruksdirektoratets vurdering

I 2022 var det for året som helhet underskudd av svin. Starten av året var fortsatt preget av koronasituasjonen med økt salg og tomt reguleringslager. I andre halvår ble det lagt inn noe svin, og på slutten av året var det 231 tonn svin på reguleringslager. I 2023 har det utviklet seg til en overskuddssituasjon. Reguleringslageret har økt gjennom første halvår, og Nortura søkte i juni Landbruks- og matdepartementet (LMD) om å øke rammen for

reguleringslagring av svin til 4 000 tonn. LMD bad Omsetningsrådet om rådets vurdering av Norturas søknad, og Omsetningsrådet behandlet dette i et ekstraordinært møte 30. juni 2023, ref. sak 62/23. LMD vedtok å øke rammen til 4 000 tonn i brev av 6. juli 2023. Nortura har ikke fått solgt ut alt svinekjøttet som ble lagt inn på lager i fjor høst. Det er derfor 180 tonn som nå nærmer seg holdbarhetsdatoen. For å unngå at dette går ut på dato søker de om å gi en rabatt på dette partiet på inntil 40 prosent.

I retningslinjer for markedsregulering av kjøtt punkt 2 andre ledd tredje setning står det følgende, og Landbruksdirektoratet mener at søknaden kan omfattes av denne bestemmelsen:

«Eventuelle andre avsetnings- og produksjonsregulerende tiltak kan gjennomføres etter forhåndsgodkjennelse fra Omsetningsrådet.»

Rådet har for øvrig vedtatt et lignende tiltak for storfe i Omsetningsrådets møte 23. juni 2023, sak 51/23, der det ble innvilget rabatt på inntil 25 prosent på inntil 300 tonn storfesortering 14%.

Det var ikke tatt høyde for dette tiltaket i vurderingen av omsetningsavgiften som ble behandlet i Omsetningsrådet 23. juni 2023, sak 53/23. I søknaden skriver Nortura at konsernstyret vil vurdere om satsene for omsetningsavgiften bør økes i 2023, og dette blir behandlet i konsernstyret 18. august 2023. Landbruksdirektoratet har spurt Nortura hva estimert kostnad for tiltaket er. De svarer at merkostnaden ved tiltaket er ca. 2 mill. kroner. Det er da sett opp mot kostnadene ved frysefradrag på 15 prosent.

Det er svært kort tid til dette partiet går ut på dato, samtidig som salget på sensommeren går noe tregere enn normalt på grunn av en svak grillsesong i sommer. Det er derfor viktig å stimulere til økt salg så raskt som mulig for å sikre at varene blir benyttet før de går ut på dato. Landbruksdirektoratet innstiller derfor på at Norturas søknad om partisalg av inntil 180 tonn svin fra reguleringslager med en rabatt på inntil 40 prosent innvilges.

Nortura ber samtidig om at de kan varsle bransjen om tiltaket umiddelbart etter Omsetningsrådets møte. Landbruksdirektoratet innstiller også på dette, slik at man får satt i gang tiltaket så fort som mulig. Direktoratet legger til grunn at Nortura sørger for at alle aktørene får informasjon om tiltaket til samme tid. Direktoratet foreslår at vedtaket i denne saken frigis ved møtets slutt.

Sak nr.: 066/23	Sektor: Kjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 22.08.2023	Tittel: Kjøtt – Ekstraordinær økning av ramme for innlegg av storfe på reguleringslager i 2023	Saks nr.: 23/49794- 5

Beskrivelse

Nortura søker om å øke maksimalt innlegg av storfekjøtt på reguleringslager i 2023. Utfordringer med tørke på forsommeren har medført at deler av Østlandet, Sørlandet og Sørvestlandet opplever mangel på fôr. Nortura vurderer at det er stor sannsynlighet for at tørken medfører økt utslakting av storfe. Nortura søker derfor om at kvantumet for innlegg av storfekjøtt på reguleringslager økes ekstraordinært med 2 000 tonn. Samtidig ber de om at innfrysingen av 302 tonn storfesortering 14% godskrives innfrysingskvoten fra 2022.

Nortura har 14. august 2023 sendt et tilleggsbrev til søknaden der de gir en vurdering av flommen som følge av ekstremværet Hans. De ber der om at Omsetningsrådet gjør en ny vurdering av behovet for innfrysing i septembermøtet basert på oppdatert kunnskap.

Nortura har 16. august 2023 sendt et brev om dobbel mottaksplikt.

Hjemmel

Lov av 1936-07-10 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd

Forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1, dispensasjon fra retningslinjer for markedsregulering av kjøttfastsatt 31.03.2011

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Nortura mottatt 1. juli 2023 (søknad)

Brev fra Nortura mottatt 14. august 2023 (flom)

Brev fra fra Nortura mottatt 16. august 2023 (dobbelt mottaksplikt)

Forslag til vedtak

1. Omsetningsrådet fastsetter ekstraordinært maksimalt kvantum for innlegging av storfekjøtt på reguleringslager til 4 800 tonn i kalenderåret 2023, en økning på 2 300 tonn.
2. Omsetningsrådet skal vurdere om rammen for innfrysing må økes ytterligere som følge av ekstremværet Hans, og dette blir gjort i møtet 14. september 2023 når ny kunnskap foreligger.

Møtebehandling

Leder Bjørg Tørresdal foreslo å stryke deler av forslag til vedtak punkt 2. Med dette ble saken enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Omsetningsrådet fastsetter ekstraordinært maksimalt kvantum for innlegging av storfekjøtt på reguleringslager til 4 800 tonn i kalenderåret 2023, en økning på 2 300 tonn.
2. Omsetningsrådet skal vurdere om rammen for innfrysing må økes ytterligere i møtet 14. september 2023 når ny kunnskap foreligger.

Kjøtt – Ekstraordinær økning av ramme for innlegg av storfe på reguleringslager i 2023

Bakgrunn

Nortura søker i brev mottatt 1. juli 2023 om at rammen for innlegg av storfe på reguleringslager for 2023 økes med 2 000 tonn. Bakgrunnen for søknaden er tørken på forsommeren 2023 som medfører mangel på fôr i flere områder av Østlandet, Sørlandet og Sørvestlandet. Nortura mener det er stor sannsynlighet for at tørken medfører økt utslakting av storfe. Nortura ber også Omsetningsrådet om godskriving av innfrysingen av 302 tonn storfesortering 14% til innfrysingskvoten for 2022. Totalt ber de dermed om en økning i ramme for 2023 på 2 302 tonn, slik at totalrammen for 2023 blir på 4 802 tonn.

Omsetningsrådet har to ganger tidligere økt rammen for innlegg av storfe på reguleringslager. Første gangen var under tørkesommeren i 2018. Rammen ble da økt til 5 000 tonn. Det ble samtidig åpnet for dobbel mottaksplicht, og omsetningsavgiften ble justert for å dekke de økte kostnadene. Høsten 2022 ble rammen økt for andre gang, denne gangen til 6 000 tonn. Bakgrunnen da var blant annet økte strømkostnader som medførte reduserte bestillinger over forsyningsplikten. Da ble det ikke åpnet for dobbel mottaksplicht.

Nortura har 14. august 2023 sendt et tilleggsbrev til søknaden der de gir en vurdering av flommen som følge av ekstremværet Hans. De ber der om at Omsetningsrådet gjør en ny vurdering av behovet for innfrysing i septembermøtet basert på oppdatert kunnskap.

Nortura har 16. august 2023 også sendt et brev om dobbel mottaksplicht.

Alle dokumenter i saken er lagt inn i innstillingen for å forenkle arbeidet for rådet, siden det er kort tid fra utsending av sakspapirene til behandling.

Norturas søknad om økt ramme for reguleringslagring

Norturas søknad gjengis i sin helhet:

«Søknad om økt kvantum for innlegg av storfe på reguleringslager i 2023 pga. tørke

Tørken på forsommeren har gått ut over grasavlingene i flere områder av Østlandet, Sørlandet og deler av Sør-Vestlandet vil storfebønder oppleve mangel på fôr. Det er stor sannsynlighet at tørken medfører økt utslakting av storfe. En svært viktig faktor som treffer Nortura, uavhengig av om det slaktes ut eller ikke er at bonden nå har mindre muligheter til å utsette slaktingen. Disse forholdene gjør at vi ber om at taket for innfrysning av storfe økes med 2 000 tonn. Nortura mener at tørken er en ekstraordinær situasjon som Nortura hverken kan fange opp i sine prognoser eller påvirke markedet på kort sikt for å håndtere dette.

Videre ber Nortura Omsetningsrådet om å godskrive innfrysningen av 302 tonn storfesortering fra 2022 til innfrysingskvoten for 2022 (se eget avsnitt lengre ned).

Tørke:

Det er Østlandsområdet, Sørlandet og Rogaland som er hardest rammet. Førsteslåttan har sterkt reduserte avlinger og gjennveksten for andreslåttan er forsinket og delvis ødelagt i flere områder. NLR har følgende tilbakemelding om grovførsituasjonen i tørkerammede områder:

- Hovedpunktene fra NLR sin vekstrapport til og med uke 26 for tørkeutsatte områder
- Agder: Stor variasjon på årets 1. slått og melder om avlinger helt nede i 20 % av normalt volum. Der har det fortsatt ikke kommet nedbør og det ser dårlig ut for en 2. slått.
- Viken: Tilbakemeldinger om ca. 50 % avling til 1. slått i gjennomsnitt. Veldig varierende.

- Østafjells: Nedre distrikt: 50 – 70 % avling av 1. slått. 70 – 80 % for de som var tidlig utpå med gjødslinga, Bø: 60 % avling, Gol: 60 – 70 % avling. I Hallingdal er det mye som ikke er slått ennå, Flatdal: 50 % avling for de med vanning, enda mindre for de uten vanning (noen rapporterer om 20 % avling) Hallingdal 60%, Numedal 30-40%, Øvre Telemark: Tørt, Nedre Buskerud og Nedre Telemark 40-60%
- NLR Øst: Akershus og Østfold-. 40 - 60 % av normalavling på årets førsteslått.
- Gudbrandsdalen: fra 40 % til 75 % i avling av normalen.
- Mjøsområdet: Rapporterer om avlinger fra 0 - 70 %. De fleste ligger på rundt 50 % av normalavling.
- Deler av Rogaland er også preget av tørken.

Overordet er 1. slått i de aller fleste områdene på Østlandet betraktelig redusert så langt i år. 2. slått begynner å komme i noen områder, men er helt fraværende i andre. NLR melder også om dårlige beiteforhold, særlig innmarksbeiter som er helt uttørket. Dette går på bekostning av fôrlageret, da disse må fortsette på inneføring.

Nortura anslår også at tilgangen på halm til fôr vil bli begrenset nå som kornavlingene lider under tørken og halmmengden blir liten. Svært tynne og korte kornåkere gjør det i praksis umulig å høste disse som grovfôr pga. fare for innblanding av jord i fôret og at halmen er så kort at det teknisk sett er vanskelig å få høstet det inn. Felleskjøpet har registrert en økning i salg av kraftfôr til storfe som følge av at bøndene har måtte tilpasse seg lavere tilgang på grovfôr. Dette skjedde før Tine varslet økt behov for melk.

Nortura sine rådgivere opplever at produsenter begynner å vurdere tidligere slakting av okser/ungdyr for å sikre seg at de har nok fôrressurser gjennom høst/vinter. Flere besetninger med ammeku vil med stor sannsynlighet vurdere mordyrantallet etter hvert.

Det er god fôrtilgang i andre deler av landet og vi håper at det vil bli solgt fôr fra disse områdene. Det er allikevel verdt å merke seg at kostnadene ved dette fôret vil bli høye slik at bønder som er rammet av tørke neppe vil kjøpe inn mer fôr enn strengt nødvendig fra andre deler av landet. I tillegg er beitene dårlige.

Reduksjon i dyretallet kan for mange bli eneste reelle alternativ. Lite vinterfôr vil uansett gjøre at Nortura har begrensede mulighet til å skyve på slakting i tilstrekkelig grad fordi bonden ikke har nok vinterfôr til å holde på dyrene lenger enn nødvendig. Dette vil i seg selv kunne medføre økt innfrysning.

Skyving av slaktetidspunkt (utsatt slakting) er noe Nortura benytter i perioder der vi ser at det vil avhjelpe markedet og redusere innfrysningen. Som eksempel klarte Nortura å utsette slaktingen betydelig høsten i 2022, og det ble slaktet 4000 storfe i 2023, som skulle vært slaktet i 2022. Det tilsvarer en økt slaktemengde i 2023 på 1 100 tonn. Dette ville aldri vært mulig dersom ikke storfeprodusentene hadde hatt god tilgang på vinterfôr. Det er også viktig å merke seg at områdene på Sør-Vestlandet, Sørlandet og i tørre områder på Østlandet har de beste klimatiske mulighetene for utsatt slakting seinhøstes og vinter. Storfe som blir gående lang tid utover planlagt slaktetidspunkt resulterer ofte i overfylte fjøs. Bonden må derfor ofte velge å ha mer dyr på utegang, og en er avhengig av et vinterklima som tillater det. Erfaringsmessig er de beste områdene for dette også de områdene som er hardest rammet av tørken. Det er også mye ammeku på Østlandet, og ofte har ammekuprodusenten bedre driftsmessige forhold for å kunne holde lengre på dyra, fremfor melkeprodusenter som har fjøs som i hovedsak er rettet mot melkeproduksjon.

Erfaringene fra 2018:

Også i 2018 var viktige korn- og grasområder i Norge preget av unormalt høye temperaturer og tørke. Det ble derfor iverksatt en rekke tiltak for å avhjelpe og forhindre tørkebetinget slakting. I tillegg til erstatninger og ekstraordinære tilskudd ble importvernet for fôrprodukter løsnet opp og grensen for innfrysning av storfe på reguleringslager økt med

2 500 tonn. Man kan nyttiggjøre seg av erfaringer fra tørkesommeren i 2018 når vi nå går inn i en ny tørkesommer. Områdene som nå har avlingsutfordringer, holder 37 pst. av bestanden av storfe så effekten av tørkebettinget slakting er potensielt stort. Det er ikke usannsynlig at utslakting av ungdyr kan øke med 10 pst. hos produsentene i de mest utsatte områdene. Våre anslag viser at tørken i 2018 medførte en utslakting av 9 000 storfe som utgjør et volum på om lag 2 500 tonn. I tillegg ble det slaktet ut mye kalv.

Som i 2018 vil ekstraordinær utslakting som følge av tørken gi lavere tilførsler i årene som kommer, noe som igjen vil skape underskudd på norske slakt og etterspørsel etter det som ligger innfrosst på reguleringslager øker.

Anslag på utslakting som følge av tørke i 2023:

Mye av storfeproduksjonen foregår i det tørkerammede området. I 2. halvår 2021 leverte storfeprodusentene i Agder og Østlandet 37 prosent av antall storfeslakt i landet.

Fylke	Antall slakta 2. halvår 2021				Sum kalv, kvige, okse	10 % Økt slakting av ungdyr og okser
	Kalv	Kvige	Okse	Ku		
Viken	924	1 549	5 110	5 128	7 583	758
Innlandet	767	4 395	16 575	12 853	21 737	2 174
Vestfold og Telemark	363	842	2 873	2 065	4 078	408
Agder	334	983	3 454	2 535	4 771	477
SUM Agder og Østlandet	2 388	7 769	28 012	22 581	38 169	3 817

Kilde: Landbruksdirektoratet

Slaktingen av kalver, kviger og okser var i 2. halvår 2021 omtrent som i et normalår og ikke langt fra gjeldende prognose for 2. halvår 2023. Hvis vi i gjennomsnitt får 10 prosent økt og fremskyndet slakting av 3 800 okser og ungdyr som følge av tørke og fôrmangel i disse områdene vil dette tilsvare et merkvantum fra juniprognosen på om lag 1 000 tonn for 2023. Det er forutsatt en nedgang i slaktevektene på 10 kg til 280 kg fra prognosert for 2. halvår.

Det er noe usikre beregninger hvorvidt det i hele perioden kan bli fremskyndet slakting. Mange dyr ville uansett bli slaktet på et senere tidspunkt i 2023 til høyere slaktevekter.

Antall ammekyr per 1. mars 2023	
Viken	14 826
Innlandet	28 254
Vestfold og Telemark	7 296
Agder	7 520
Rogaland	15 647
Vestland	6 942
Møre og Romsdal	4 717
Trøndelag	17 190
Nordland	5 566
Troms og Finnmark	1 513
Landet	109 471

Kilde: Statistisk sentralbyrå

58 000 eller 53 prosent av ammekyrne i landet befant seg 1. mars i Agder og Østlandet. I tillegg til økt slakting av kalv og kviger (påsett) er det sannsynlig at flere besetninger med ammeku vil vurdere mordyrtalet. En reduksjon i ammekutallet på 5 prosent i disse fylkene utgjør 2 900 slakt. Med en slaktevekt på 300 kg vil dette si et kvantum på 850 tonn.

Det er sett bort fra Rogaland som også delvis er rammet av tørken. Med bakgrunn i en sannsynlig tilpassing til tidligere slakting av okser og ungdyr, og at vi kan forvente noe økt kuskulakting fra ammekubestener og at Rogaland kan oppleve noe fôrmangel mener Nortura at taket for innfrysning isolert til tørken må økes med 2 000 tonn. Dette hensyntar også det faktum at vi har mindre rom for skyving av slakt dersom det skulle bli nødvendig.

Utvikling i tilførsler i 2024-2025:

Siste prognose per juni 2023 viser en underdekning av norskprodusert storfe og antatt kvoteimport på vel 3 000 tonn i 1. halvår 2024. Fram til høsten 2024 forventes det en underdekning på til sammen 4 500 tonn. Årsaken til dette er lavere prognoserte tilførsler på 2 500 tonn. Dette skyldes færre fødte kalver som følge av nedgangen mordyrtalet. I tillegg er det også en økning i kalveslaktingen som reduserer tilførslene av voksne og tyngre slakt. Det er her ikke tatt hensyn til eventuell økt slakting som følge av tørke.

En eventuell økning i tilførslene i sommer/høst på grunn av fremskyndt slakting av ungdyr og ammekyr som følge av tørke og fôrmangel vil i likhet med tørkesommeren 2018 redusere tilførslene ytterligere i en periode etter. Altså i 2024 og 2025. Underdekningen vil bli dekket opp av reguleringslagre av storfekjøtt.

Siste prognose viser et prognosert reguleringslager på vel 5 000 tonn ved inngangen til 2024. En økning i tilførslene på grunn av fôrsituasjonen vil med ellers like forutsetninger som i juniprognosen bety et reguleringslager på 6 500 - 7000 tonn ved starten på 2024.

Utviklingen i salg av helt slakt storfe i 2023:

Konsumet av rødt kjøtt per innbygger har hatt en svak fallende trend de siste årene. Denne utviklingen er reflektert i prognosearbeid og gjennom engrosprisene. Norske tilførsler av storfe per innbygger er i 2023 prognosert til å være nærmere 5 pst. lavere enn hva det var i 2018 og i underkant av 2 pst. lavere enn hva det var i 2019. Vi har nå en større nedgang i salget av storfekjøtt etter pandemien enn forventet. Salgsfallet skyldes i stor grad grunnet økonomiske forhold som var vanskelig å forutse.

I gjeldende prognose per juni 2023 er det 3 800 tonn lavere salg av storfe i året 2023 enn prognosert i september 2022. Prognosen per september 2022 ble laget før vedtaket om økning i engrosprisene (PGE) fra 1. januar. Økningen i PGE var på kroner 3,50 til kroner 78,30 for ung okse og gjelder nå for hele 2023.

Tonn storfe (ikke kalv)	prognosetidspunkt					
	sep.22	nov.22	jan.23	mar.23	mai.23	jun.23
Året 2023	98 900	97 500	97 000	97 000	96 000	95 100
Endring fra sep'22		-1 400	-1 900	-1 900	-2 900	-3 800

Økningen i PGE ble gjort blant annet med bakgrunn i septemberprognosen som viste en underdekning på 2 300 tonn i 2023. Med økning i prisene også for andre kjøttslag og andre matvarer viste modellberegningene en nedgang i prognosert salg av storfe som følge av prisøkningene på 500-600 tonn.

Egen- og krysspriselastisitetene i modellen er estimert med historiske data og mindre prisendringer enn det vi har hatt nå, slik at det hefter større usikkerhet med beregningene.

Storfeprisene er også på et høyere nivå enn gris og kylling, og det er sannsynlig at redusert kjøpekraft har dreid forbruket mot billigere alternativer. I tillegg påvirker handelens priskampanjer, debatt om forbruk av rødt kjøtt og en antagelse om at husholdningene kaster mindre mat, gjør at det totale salget er svakere enn tidligere anslag.

Siden septemberprognosen ble laget er Statistisk sentralbyrå sin prognose for konsum i husholdningene i 2023 blitt redusert fra en økning på 3,1 prosent til en økning på 0,6 prosent. I prognosemodellen utgjør dette om lag 500 tonn i redusert salg av storfe. Salgsprognosen baserer seg også i stor grad på signaler og forventninger i bransjen, i tillegg til modellene for salg. Salget har dessverre utviklet seg svakere enn vi har klart å fange opp i våre prognoser.

Uttak fra reguleringslager av storfe:

Hittil i 2023 har vi solgt om lag halvparten av volumet som ble frosset inn i fjor. Tabellen under viser salg av helt slakt fra reguleringslager. I tillegg kommer salget av storfesortering fra reguleringslager.

Salg storfe 2023	
Mnd	Tonn
Januar	295
Fedruar	636
Mars	816
April	226
Mai	173
Juni	317
Sum til nå	2463

Holdbarheten på helt slakt av storfe er 18 mnd og lageret rulleres slik at det ikke oppstår problemer med holdbarhet. Pr nå er de eldste storfeslaktene på reguleringslager holdbare til mars 2024. Dersom det er behov vil frysefradrag kunne benyttes aktivt. Ved tilstrekkelig rabatt har vi god erfaring med at salget øker og at flere aktører enn normalt kjøper fra reguleringslager.

Dersom storfebøndene velger utslakting som følge av tørken kan reguleringslageret for storfe være på om lag 6 500-7 000 tonn. Tilførslene er fortsatt forventet å gå ned og vi vurderer tilførslene til å bli om lag 2 500 tonn lavere i 2024. Prognosen viser en underdekning av storfe i 1. tertial 2024 på 2 900 tonn. Mye av dette vil da dekkes opp med uttak fra reguleringslager, og underdekningen på 2 900 er et anslag før eventuelle ekstra salgsfremmende tiltak er gjennomført.

Det har vært fryst inn ca 1 050 tonn storfe til og med uke 27. Innfrysningen i januar skyldes i stor grad at Nortura måtte slakte mye storfe som skulle vært slaktet i 2022. I mai er det mange 4-dagersuker som medfører innfrysning.

Tabellen viser innfrysning av helt slakt av storfe i 2023:

Innfrysing storfe 2023	
Mnd	Tonn
Januar	132
Fedruar	0
Mars	0
April	0
Mai	418
Juni	500
Sum til nå	1050

Volum som er fryst inn i 2023, men som skyldes salgssvikt i 2022:

Høsten 2022 ble Nortura nødt til å skjære ned ca. 1000 tonn storfe mer enn eget behov som følge av at det til tider var sprengt kapasitet på innfrysning av hele slakt. Av dette volumet ble det derfor regulert 302 tonn storfesortering. Dette er sortering som er skåret i ned de ukene i november og desember i 2022 når kapasiteten var sprengt, og som er knyttet opp til ekstra volum Nortura tok utover sitt skjærebudsjett. Sorteringene ble overført til reguleringslager på nyåret (januar/februar) i 2023. Bakgrunnen for at dette ble overført samlet i 2023 var at Totalmarked hadde behov for et samlet bilde av hvor mange storfe Nortura ble nødt til å skjære som følge av sprengt kapasitet i 2022. Det var ikke mulig for Totalmarked å vurdere dette løpende fordi hovedfokuset lå på å håndtere volumet av helt slakt som skulle fryses inn uke for uke.

Taket for innfrysning i 2022 ble midlertidig hevet til 6 000 tonn. Hadde kapasiteten på innfrysning vært høyere ville Nortura utnyttet hele dette volumet for innfrysning av helt slakt. Totalt ble det registrert innfrysning av ca. 5 100 tonn i kalenderåret 2022.

Nortura mener at innfrysningen av 302 tonn sortering er direkte knyttet opp til innfrysningen i 2022 og må godskrives innfrysningsvolumet for 2022. Det kan ikke legges til grunn for innfrysningsvolumet for 2023.

Nortura utsatte slaktingen av 4 000 storfe som skulle vært slaktet og fryst inn i 2022. Dette tilsvarte en økt slakting i 2023 på ca 1 100 tonn. Mye av dette ble solgt ferskt, men det ble fryst inn ca 130 tonn i 2023 som følge av dette. Denne muligheten har vi ikke i 2023 som følge av tørke og lav tilgang på vinterfôr.

Tiltak som er satt i verk for å avhjelpe fôrsituasjonen og redusere nedslakting:

- Nortura har vært tidlig ute med informasjon med oppfordring om å starte planlegging for lav fôrtilgang allerede i starten av juni. Det henvises til erfaringer fra sommeren 2018 og om å kontakte rådgiver ved behov. Informasjonen er sendt som nyhetsbrev til produsenter, delt gjennom sosiale kanaler og annonsert i Bondebladet: <https://medlem.nortura.no/siste-nytt/forbered-deg-om-sommeren-blir-torr-article46581-11793.html>
- Nortura er med i en koordineringsgruppe for næringa som ble etablert i 2018 for de større aktørene i norsk landbruk. Der jobbes det med å kartlegge situasjonen og vurdere hvilke tiltak som bør iverksettes utover. Landbruksdepartementet og Bondelaget er også koblet på her.
- Medlemssenteret har startet registrering av storfe som meldes inn på bakgrunn av tørke og frykt for fôrmangel fra og med mandag uke 26. Så langt er det ikke registrert en stor mengde, men noen har allerede meldt fra at de trolig reduserer dyretallet som følge av

lite fôr. Rådgivere og medlemssenter har fått flere henvendelser fra produsenter som har varslet at de kan risikere å melde inn storfe tidligere enn normalt denne sommeren.

- Nortura har fått henvendelser fra statsforvaltere og landbrukskontor i ulike kommuner/fylker om deltakelse på møter i forbindelse med tørken. Dette kommer vi til å delta på fremover.
- Nortura har etablert en intern beredskapsgruppe som møtes hver mandag. Her diskuteres situasjonen og beredskapsbehovet for de ulike avdelingene i Nortura.

Omsetningsavgift:

Konsernstyret i Nortura vil få forslag til eventuell endring av omsetningsavgift og nivå på fondet for kjøtt og egg til styremøtet 16. august. Omsetningsrådet vil på grunnlag av konsernstyrets vedtak få en anbefaling om eventuelle endringer av omsetningsavgiften med virkning i 2023.

Hilde-Kari vil lage en beregning av kostnadene ved å fryse inn 2000 tonn ekstra. Regner med at det blir etter samme lest som søknaden i 2022.

Med bakgrunn i fare for økt slakting som følge av tørke, og svært begrensede muligheter for å skyve slakt over i perioder med underskudd (2024) ber Nortura om at taket for innfrysning av storfe økes med 2000 tonn. I tillegg ber Nortura Omsetningsrådet om å godskrive innfrysning av 302 tonn sortering som ble fryst inn i 2023, på fjorårets ramme for innfrysning.

Dette gir en samlet økning i innfrysningvolum på storfe i 2023 på 2302 tonn.

Nortura legger vekt på at tørken er forhold som ikke kan fanges opp i prognoser lang tid i forveien, og situasjonen kan heller ikke løses kortsiktig i markedet.

Med vennlig hilsen
Totalmarked kjøtt og egg»

Tilleggsinformasjon fra Nortura

Kostnadsvurdering

Nortura viser i søknaden til at de vil gjøre en vurdering av kostnaden ved tiltaket. De har i e-post av 14. august 2023 svart at de anslår kostnaden ved å fryse inn 2 000 tonn ekstra til om lag 50 mill. kroner. Det er da forutsatt at slaktet i snitt ligger på lager i seks måneder. Norturas konsernstyre har utsatt behandlingen av eventuelle endringer i omsetningsavgiften til 18. august 2023.

Oppdatering på tørkesituasjonen

Landbruksdirektoratet har bedt Nortura om en oppdatering på tørkesituasjonen, og Nortura har svart følgende per e-post 7. august 2023:

«Vi venter fortsatt på oppdatert vekstrappport fra NLR. De vil komme tilbake til oss i løpet av uka, og vi gir dere en oppdatering når denne er klar.

Men vi har fulgt situasjonen tett igjennom sommeren med ukentlige møter, og mange produsentsamlinger. NLR har også deltatt på disse.

Tørkesituasjonen:

Overordnet er situasjonen den samme som da søknaden ble sendt i starten av juli. Det er fortsatt Østlandsområdet, Sørlandet og Rogaland som er hardest rammet. Førsteslåtten har sterkt reduserte avlinger og gjenveksten for andreslåtten er forsinket og delvis ødelagt i flere områder.

Mange har gitt tilbakemeldinger om dårligere 1. slåtten i 2023 enn det var under tørkesommeren i 2018. For mange utgjør 1. slåtten opp til 60 % av totalvolumet og er en betydelig andel av fôrgrunnlaget gjennom høst/vinter.

Regnet kom i store deler av Rogaland, Sør- og Østlandet og berget deler av 2. slåtten for mange. Andre steder kom regnet for seint til å redde 2. slåtten og en eventuell gjenvekst. Det er også mange som har måtte fornye enga etter tørkeskadene for å berge en god avling nå på ettersommeren.

Nedbøren kom 3-4 uker tidligere enn i 2018 og reddet mye, men allikevel er det produsenter av storfe og mjølkeproduksjon som forventer mellom 1/3 til 2/3 av normalavling i år. Det er store variasjoner gjennom hele landet og alle gir tilbakemelding av at det har lite fôr.

Det er naturlig at storfe- og mjølkeprodusenter vil tilpasse besetningsstørrelsen etter fôrgrunnlaget gjennom vinteren. Selv om noe av avlingstapet kan kompenseres med økte kraftfôrmengder og bruk av andre fôrmidler, vil de aller fleste redusere noe. Nortura oppfordrer alle til at utslakting er siste utvei, men tilbakemeldingene fra våre produsenter og resten av næringa er at de aller de aller fleste vil slakte mer enn normalt i høst.

I tillegg kommer nå ekstremværet Hans, som kan bidra til at enkelte områder får ødelagt 3. slåtten. Vi håper også at bøndene har fått sikret rundballer og fôrlager. Av erfaring vet vi at storflommer ofte kan ødelegge fôrlagre i lavereliggende områder.»

I e-post av 9. august 2023 gir Nortura oppdatert informasjon fra NLR:

«NLR Nord - Norge

- Vesterålen, Sør-Troms, Midt-Troms og Ofoten: Ekstreme nedbørsmengder i vår og dårlig overvintring gir en grei 1. slått (litt under normalen). Tørken kom etter 1. slåtten og ga en dårlig gjenvekst for 2. slåtten. Området har litt inderskudd på fôr og trenger nedbør.
- Helgeland: Har klart seg overraskende bra tross dårlig overvintring og start på vekstsesongen er avlingene mot normalen.
- Finnmark: Preget av tørke og lave mengder på 1. slåtten. Nedbøren som kom i slutten av juni har berget mye og redder mye av 2. slåtten. Selv om det vil være under normalavling, har området normalt overskudd av fôr.

NLR Trøndelag

- Regnet kom tidsnok etter 1.slåtten i søre del av Trøndelag og det ligger til rett for gode avlinger til 2. slått. De som har planlagt 3 slåtter eller som brått fant ut at det ligger an til 3 slåtter tok andreslåtten siste uka i juli. Det ser ut til å være godt med gras slik at det vil bli gode avlinger.

NLR Nordvest

- Avlingene var jevnt over gode på 1. slåtten og gjenveksten mot 2. slåtten ser grei ut. Overordnet greie grovfôrmengder i området.

NLR Vest

Sørlige deler av Vestland og Bergen i vest og østover:

- Sein 1. slått på grunn av mye nedbør, men avlinger opp mot normalt. Overordnet er det store bra i disse områdene.

NLR Rogaland

- Krevende vekstforhold i deler av regionene gjennom vår og forsommeren, men ligger an til et middels grovfôrår i regionen.

NLR Agder

- Store variasjoner. Tørka på forsommeren ødela mye og regnet som kom etter 1. slått kom litt for seint. Her mangler det en god del grovfôr.

NLR Østafjells

- Bærer fortsatt preg av forsummertørken og siden 1. slått har det kommet ekstremt mye nedbør i enkelte områder som ødelegger avlinger og skaper krevende innhøstingsforhold. Uværet «Hans» har siste dagene ødelagt mye Østafjells.

NLR Øst

- Situasjonen har bedret seg noe med en god 2. slått og potensialet for en god 3. slått, men mange mangler fortsatt mye av totalvolumet på grunn av tørken tidlig i sommer. Her blir det utfordrende å skaffe nok grovfôr.
- Midt-Gudbrandsdalen: Mange havner vil havne på rundt 70 % av grovfôret som er nødvendig for å berge seg gjennom høst/vinter/vår (inneføeringsperioden).
- Søndre del av Innlandet: Mange fikk halv avling på 1. slått og sliter med å ta 2. slått på grunn av mye nedbør. Mye skader etter 1. slått og laber gjenvekst mange steder. Allikevel er det mye som kan kompenseres med en stor og god 3. slått.
- Nord-Østerdalen: Ganske lik situasjon som søndre del av Innlandet.

Som vi skrev sist må vi forvente store skader på fôrlager og 3.slått som følge av ekstremværet Hans. Her har vi ingen vurdering av omfanget, men det kommer på toppen av lite fôr på 1.slått.»

Informasjon om flommen

Nortura har 14. august 2023 sendt et brev der de gir en vurdering av flommen som kom med ekstremværet Hans, som også kan påvirke innfrysingen av storfe. Brevet gjengis i sin helhet:

«Søknad om økt kvantum for innlegg av storfe på reguleringslager i 2023 - flom

Viser til søknad sendt 30. juni om økt innfrysningvolum av storfe. I ettertid har situasjonen blitt mer utfordrende som følge av flom på Østlandet og tørke i Nord-Norge. Mye tyder på at vi vil oppleve økt slakting fra flomrammede områder. Dette er områder som også har en betydelig produksjon av storfe.

Nortura ber Omsetningsrådet om å fatte følgende vedtak i møtet 22. august av hensyn til forutsigbarheten til storfeprodusentene og Nortura:

Med bakgrunn i fare for økt slakting som følge av tørke, og svært begrensede muligheter for å skyve slakt over i perioder med underskudd (2024) ber Nortura om at taket for innfrysning av storfe økes med 2000 tonn. I tillegg ber Nortura Omsetningsrådet om å godskrive innfrysning av 302 tonn sortering som ble fryst inn i 2023, på fjorårets ramme for innfrysning.

Dette gir en samlet økning i innfrysningvolum på storfe i 2023 på 2302 tonn.

Omsetningsrådet skal vurdere om rammen for innfrysning må ytterligere økes som følge av ekstremværet Hans, og at dette blir gjort på møtet den 14. september når ny kunnskap fotreligger.

Nortura legger vekt på at tørken er forhold som ikke kan fanges opp i prognoser lang tid i forveien, og situasjonen kan heller ikke løses kortsiktig i markedet.

Under følger en førstevurdering av førsituasjonen som følge av flom. Vi understreker at vi vil komme tilbake med mer informasjon etter hvert som en får bedre oversikt over ødeleggelsene.

Omfanget av flommen så langt

Vekstsesongen 2023 har vært utfordrende for de aller fleste med grovfôrbaserte produksjoner i Norge og vi har ingen overskuddsområder av grovfôr. I tillegg til forsommertørken på Sør – Østlandet har også Nord-Norge blitt rammet av tørke. På toppen av dette kom det i forrige uke rekord-mye nedbør. Nedbøren har ført til flom i de aller største vassdragene på Østlandet. Langs disse vassdragene er det store arealer med grovfôrproduksjon og mye storfe. Her står det store områder med 2. slått som skulle vært høstet, men som mest sannsynlig ikke kan brukes til dyrefôr når vannet trekker seg tilbake. Flommen har også tatt med seg mye av 1. slått som var lagret langs elvebredden og som heller ikke kan benyttes til fôr.

Kombinasjonen av tørke og flom har skapt store utfordringer og mange har mistet hele eller deler av grovfôret de trenger gjennom høst/vinter/vår. Vi har gjort en førstevurdering av situasjonen og frykter økt slakting av storfe.

Uttalelser Statsforvalter

Statsforvalter Innlandet Lars Martin Hagen er kontaktet. Status er at det er foreløpig liten oversikt da de denne uka sender ut spørreskjema til landbrukskontor for å få mer oversikt. Det de vet så langt er at det er svært lite 1.slått (under 50 %) i store deler av områdene hvor også 2.slått er rammet av flom. I tillegg er det en del områder hvor flommen ikke har gått tilbake.

Rådgiver Knut Evensen i Fåvang er kontaktet og han kunne referere til ett Teammøte med bondelagene 13.08 hvor den foreløpige oppsummeringen var:

- Stor bekymring for fôr i Midt Gudbrandsdal (Ringebu, Fåvang, Sør Fron og Nord Fron. Her var 1.slått svært dårlig og områder som skulle vært brukt til 2.slått oversvømt og fulle av slam.
- I Lesja er det 2slått som er rammet med flom, men de hadde en brukbar 1.slått
- Lenger sør er det noe usikkert enda i forhold til slam i fôr.
- Andre områder hvor det ikke har vært flom er marka så regntung at det foreløpig ikke har vært mulig å få tatt 2.slått
- Enkeltprodusenter er hardt rammet da også rundballer fra 1slått har blitt med i flommen og er tapt.
- Det er noe fôr å få kjøpt, men prisen ligger så høyt at det for mange er uaktuelt.

Uttalelser Landbrukskontor

Nesbyen, Hol og Hallingdal kommune

Håvard Holeplass, Landbrukskontoret Nesbyen, Hol og Hallingdal. Han hadde foreløpig litt liten oversikt da de blant annet hadde vært uten mobildekning.

- Dårlig 1.slått som ligger under 50 % av normalavling. En god del av rundballene er tatt av flom.
- Nesbyen betydelig skade da mye av fôrarealet ligger inntil elv og er flomskadet.
- En del landbruksareal er tatt av ras i Hol (totalt 9 jordras)
- Kort oppsummert mente han at vi var på 2018 nivå i forhold til fôrsituasjonen i området.

Sør og Nord - Aurdal kommune

Landbrukskontorene i området har foreløpig liten oversikt over skadene og ødeleggelsene i forbindelse med flommen enda, men meddeler at mange er hardt rammet.

- Store skader på infrastruktur og avlinger
- Det har også vært jordras i områdene som har ført til evakuering og ødelagt infrastruktur.
- Vært hardt preget av tørke på forsommeren og ikke rukket å ta 2. slått enda.
- Sør Aurdal er landbruket hardest rammet langs elva Begna. Store arealer står under vann

Uttalelser NLR

Fagkoordinator på grovfôr i Norsk Landbruksrådgivning Ragnhild Borchsenius har satt i gang arbeidet med å kartlegge omfanget i de ulike regionene. Oppdatering skal være klar førstkommande onsdag. Så langt melder NLR at mange har berget seg, men de som er rammet er hardt rammet. Områdene er store og det er mange med grovfôrbaserte produksjoner som mister potensialet for 2. slått som kan være opp mot 50 % av fôrgrunnlaget gjennom høst/vinteren.

Kvalitet på grovfôr fra flomutsatt eng

Det er enda tidlig å komme med konkret analyse på hvilke konsekvenser flommen har hatt for grovfôrmengde og kvalitet.

Det er stor sannsynlighet for at det er risiko med å bruke avling fra flomutsatt eng til fôr. Enga som har stått under vann bør sannsynligvis høstes, og avlingen kasseres. Inntrykket så langt tilsier at det er betydelige areal med graseng som skulle vært høstet som grovfôr til storfe og sau som nå har vært under vann. Det blir pekt på risiko med forurensing i eng fra søppel etter flommen. Det er enkelt å forstå at tombokser kan gi skarpe metallsplinter i fôr som gjør at dyret dør av indre blødninger.

Forurensing av slam etter flommen utgjør også en stor fare. Det kan gjøre at det blir gjæringsfeil i ensileringsprosess, slik at fôret ikke blir lagringsstabil.

Slammet kan også gi anaerobe sporer i fôret. I melkeproduksjon kan disse sporene komme over i melk. Det vil gi store trekk i melkepris, og til slutt leveringsstopp fra melkebruket. Anaerobe sporer i melk vil ødelegge osteproduksjonen til meieriene.

Slammet kom også bære med seg sporer fra bakterier som kan gi alvorlig sykdom og død for husdyrene.

Eksempler på slike alvorlige sykdommer er:

Miltbrann (anthrax): Sporer fra bakterien *Bacillus anthracis* kan være i slammet, og dersom de kommer i dyret vil bakterien kunne formere seg.

Dyrene blir brått syke, og dør fort med utflod av mørkt blod fra naturlige kroppsåpninger.

Dyrekadaver må ikke skjæres i, eller åpnes fordi det kan spre videre smitte.

Raslesjuke: Gir koldbrann og gassdanning i muskulatur vanligvis i lår, tunge, svelg, mellomgulv og hjerte eller i underhuden.

Navnet kommer av at dersom en stryker hånda over de angrepne stedene, så høres det en karakteristisk raslelyd. Sykdommen smittes ved at sporer av bakterier *Clostridium* kan komme i mage/tarm system via forurenset fôr.

Dødeligheten er nesten 100 %, og kan ramme mange dyr i samme besetning.

En kan oppleve at dyra kan dør brått uten sykdomstegn. Eller en kan se tidlige sykdomstegn ved at dyra brått blir halte alt etter hvilke muskelgrupper som er angrepne.

Med vennlig hilsen

Totalmarked kjøtt og egg»

Dobbel mottaksplicht

Direktoratet har i e-post til Nortura 3. juli 2023 påpekt at rådet vedtok dobbel mottaksplicht i den ekstraordinære tørkesommeren 2018, der tørke medførte økt slakting og heving av rammen for innlegging på reguleringslager, og at direktoratet vurderte å innstille på å innføre en slik plikt også denne gangen. Det ble pekt på at det ikke ble vedtatt dobbel mottaksplicht i 2022, men at dette skyldtes redusert salg over forsyningsplikten og ikke økt slakting. Nortura har fått anledning til å komme med supplerende kommentarer til problemstillingen.

Nortura har svart direktoratet i en e-post av 18. juli 2023. Det heter i Norturas svar:

«Som dere påpeker har vi ikke foreslått dobbel mottaksplicht. Situasjonen nå er annerledes enn i 2018. Den gangen ble dobbel mottaksplicht innført for å sikre de uavhengige aktørene avsetning i en situasjon som krevde rask nedslakting og som fordret bruk av hele bransjens slaktekapasitet. Slik det ser ut nå, ligger det ikke an til å bli tørkerelatert slakting på nivå med 2018.

Erfaringen fra 2018 var dessuten at aktørene håndterte sitt reduserte råvarebehov ved å redusere bestillingene over forsyningsplikten. I 2018 forble den doble mottaksplichten uutnyttet, og for den ene aktøren som opplevde å få inn litt for mange dyr til slakt, var Nortura behjelpelig med å håndtere dette. Gitt at den doble mottaksplichten i praksis ikke var nødvendig i 2018, ser vi heller ikke behov for å åpne opp for dette i år.

Dere viser til det er presedens i rådet fra 2018 for å vedta dobbel mottaksplicht i en ekstraordinær situasjon der tørke medfører økt slakting. Vi mener at vedtaket fra 2018 må sees i lys av at spørsmålet om dobbel mottaksplicht på kjøtt på det tidspunktet var ett av temaene i rådets gjennomgang av regelverk og ordninger etter at spørsmålet ble reist av Næringskomiteen. Vi vil påpeke at spørsmålet siden den gangen har fått en politisk avklaring. I 2020, under Solberg-regjeringen, konkluderte Landbruks- og matdepartementet med at det

ikke innføres en avgrenset mottakspåkt på kjøtt. (25.11.2020 Fastsettelsesbrev – Endringer i forskrift om Omsetningsrådets myndighet vedrørende markedsregulering for jordbruksråvarer). I begrunnelsen trakk de fram at alle produsenter kan levere dyr til slakt hos markedsregulator forankret i den ordinære mottakspåkten, og at de uavhengige aktørene kan redusere sitt tilbudsoverskudd ved å bestille mindre råvarer på forsyningspåkten fra markedsregulator. De la også vekt på at en reduksjon i de uavhengige aktørens risiko som følge av dobbel mottakspåkt kunne medført lavere produsentpriser i områder med svak konkurranse om produsentene og dermed kunne ha svekket distriktsjordbruket. I lys av dette stiller vi spørsmål ved om vedtaket fra 2018 er relevant for den aktuelle saken.»

Nortura har i tillegg sendt et brev 16. august 2023 med deres vurderinger av dobbel mottakspåkt. Det gjengis her i sin helhet:

«Dobbelt mottakspåkt for kjøtt

Innføring av dobbel mottakspåkt, selv om den er midlertid vil bryte med intensjonene i markedsordningen for kjøtt. Dobbelt mottakspåkt skaper unødig innfrysning, betydelig konkurransevridning i disfavør av markedsregulator og økte kostnader for bonden.

I dag leverer Nortura helt slakt på forsyningspåkten til de fleste aktører igjennom året. Dersom en aktør opplever stor tilgang på slakt til egen virksomhet eller svakere salg vil de med en ukes varsel begrense bestillinger fra Nortura. Dermed vil overskudd i markedet av helt slakt oppstå hos Nortura i alle situasjoner. Nortura fryser kun inn det som ikke blir solgt til industrikunder over forsyningspåkt, eller brukt i egen produksjon og det er kun det reelle overskuddet i markedet som blir fryst inn på regulering.

I en situasjon der samtlige aktører i bransjen skal kunne fryse inn helt slakt på reguleringslager vil dette blant annet medføre at presset for å realisere salg av ferske stykningsdeler reduseres, som igjen vil kunne medføre mindre salgsvolum og økte kostnader ved økt volum for innfrysning.

Videre vil en mottakspåkt fra andre aktører redusere bruk av skyvning og trekking av slakt. I dag benytter hele bransjen seg av dynamikken som ligger i slakteplanleggingen ved å trekke frem slakt ved behov eller skyve slaktingen ut i tid hvis markedet tilsier det. Ved mottakspåkt fra alle aktører vil ikke insentivet for å gjøre dette være like sterkt, og slakt vil fort ende opp til innfrysning som kunne vært unngått ved skyving eller trekking. Dette medfører unødig innfrysning av slakt.

Nortura vil få økt sin risiko fordi markedsregulator vil sitte med mottakspåkt fra bønder, mottakspåkt fra uavhengige slakterier og forsyningspåkt ovenfor bransjen. Samtidig er handlingsrommet for å fryse inn overskudd blitt redusert og reguleringseksporten er avviklet. Økt og unødvendig innfrysning vil kunne tvinge Nortura til å skjære mer enn eget behov. Dette må Nortura i neste omgang selge i sluttmarkedet med tap (store rabatter) eller regulere store mengder skåret vare.

Ved dobbelt mottakspåkt vil konkurrentene til Nortura sitte med muligheten til både å kunne redusere bestillingene over forsyningspåkten og samtidig slakte uten særlig risiko for eget råvarebehov. I ytterste konsekvens kan de ta ned sine kommersielle lagre, samtidig som de opprettholder eller øker slaktingen. Nortura sitter på den andre siden med mer råvarer enn eget behov fordi Nortura da har mottakspåkt fra bønder og slakterier. Det er en begrenset kapasitet for å fryse inn hele slakt i Norge. Kommer det for mye slakt til innfrysning må Nortura skjære dette ned, noe som inntreffer fra tid til annen. Dobbelt mottakspåkt vil medføre at vi oftere møter kapasitetsutfordringer for innfrysning og Nortura må i slike tilfeller skjære ned slakt som Nortura ikke har salg for. I slike tilfeller har Nortura to valg; Enten selge skåret vare med tap eller regulere store mengder skåret vare på et senere

tidspunkt.

Dobbel mottaksplikt vil gi en betydelig risikoavlastning for uavhengige slakterier som både kan redusere sin bestilling over forsyningsplikten og levere slakt over dobbelt mottaksplikt. Innføres dobbelt mottaksplikt av Omsetningsrådet er det etter vår vurdering et vedtak som både gir en betydelig konkurransevridning i disfavør av markedsregulator og som påfører bonden økte kostnader. Omsetningsrådet gjør dermed et vedtak som er i strid med markedsordningen for kjøtt.

Under tørken i 2018 ble det vedtatt en midlertidig dobbel mottaksplikt for storfe etter et forslag under møte i Omsetningsrådet. Landbruket hadde aldri opplevd en landsomfattende tørkesituasjon tidligere og var usikre på hvordan bonden og bransjen kom til å tilpasse seg. Argumentet den gang var at landbruket ville sikre seg at all slaktekapasitet i Norge kunne benyttes ved behov. Det viste seg i praksis at ingen benyttet seg av dobbelt mottaksplikt. Erfaringene fra 2018 viser at dobbel mottaksplikt ikke er nødvendig for å løse slaktingen. I kritiske situasjoner samarbeider bransjen for å avhjelpe hverandre. Skulle det bli nødvendig vil Nortura kunne leie slaktekapasitet hos andre slakterier. Slik situasjonen er nå virker det som lite sannsynlig. I tillegg skiller situasjonen nå i 2023 sammenliknet med 2018 seg ved at det er mer lokale store utfordringer og ikke hele landet som er rammet av utfordringer med fôrtilgang samtidig.

Med vennlig hilsen

Totalmarked kjøtt og egg»

Landbruksdirektoratets vurdering

Økning av rammen for innlegg av storfe på reguleringslager

Nortura søker om en ekstraordinær økning av rammen for innlegg av storfekjøtt på reguleringslager for 2023. Bakgrunnen for søknaden er at tørken på forsommeren 2023 har gått ut over gressavlingene i flere områder av Østlandet, Sørlandet og Sørvestlandet. Reduserte gressavlinger går utover fôrtilgangen, og Nortura mener det er stor sannsynlighet for at tørken medfører økt utslakting av storfe. Det medfører også at bøndene har mindre muligheter for å utsette slaktingen. De søker om en økning på 2 000 tonn forårsaket av tørken. Nortura søker også om at 302 tonn storfesortering 14% lagt på reguleringslager januar/februar 2023, godskrives til innfrysingskvoten for 2022. De søker om en ekstraordinær økning av rammen, slik at rammen for neste år vil være tilbake på 2 500 tonn som vedtatt av Omsetningsrådet 23. juni 2009, ref. sak 22/09. Nortura har også sendt et brev med informasjon om flommen forårsaket av ekstremværet Hans som også kan få konsekvenser for fôrtilgangen fremover.

På forsommeren besluttet Landbruks- og matdepartementet å iverksette flere tiltak for å avhjelpe tørkesituasjonen. Hensikten med tiltakene var å legge til rette for at det blir nok grovfôr til vinteren. Mer informasjon om tiltakene som er satt i verk finnes her: [Tørke og mulig produksjonssvikt - Landbruksdirektoratet](#) Nortura beskriver også i sin søknad tiltak som er satt i verk for å avhjelpe fôrsituasjonen og redusere nedslaktingen.

Nortura sendte søknaden på starten av sommeren, og Landbruksdirektoratet har derfor bedt om en oppdatering på situasjonen fra Nortura nærmere behandlingen i Omsetningsrådet. Norturas vurdering av 7. august er at situasjonen overordnet er den samme som på søknadstidspunktet. Regnet som har kommet i sommer har reddet mye, men det er likevel mange produsenter som har reduserte avlinger, og Nortura har fått tilbakemeldinger om at de har lite fôr. De har også fått tilbakemeldinger om at de fleste vil slakte mer enn normalt i høst. Samtidig kan uværet Hans som kom i starten av august medføre at tredje slått blir

ødelagt i enkelte områder. På grunn av flommen forårsaket av Hans har Nortura også sendt et tilleggsbrev til søknaden 14. august der de gir en foreløpig vurdering av flommen og effekten den har på fôrtilgangen. Vi har spurt Nortura om de så langt har sett økt slakting. De svarer at det har vært noe høyere slakting av kvige og okse med lavere slaktevekter. Man kan ikke si med sikkerhet at dette er forårsaket av tørken, men det er ikke usannsynlig. I brevet av 14. august ber Nortura om at Omsetningsrådet vedtar å vurdere rammen for innfrysing på nytt i septembermøtet når ny kunnskap foreligger. Det er foreløpig for tidlig å si hvor store konsekvenser både tørke og flom vil ha å si for fôrtilgangen fremover, men det er sannsynlig at det vil medføre økt utslakting. Siden det fortsatt er store usikkerheter rundt omfanget av fôrmangelen, støtter Landbruksdirektoratet at Omsetningsrådet tar en ny vurdering i septembermøtet.

Norturas prognose fra juni viser en markedsbalanse for storfe med et overskudd på 325 tonn for året som helhet. For tredje tertial er det prognosert et overskudd på 2 147 tonn. Samtidig skriver Nortura i sin søknad at det hittil i år er lagt inn 1 050 tonn helt slakt. I tillegg kommer sorteringen på 302 tonn. Det er ikke tatt høyde for tørkesituasjonen i Norturas juniprognose. Utfordringen som er beskrevet i den forbindelse kommer derfor i tillegg til overskuddet som allerede var forventet for tredje tertial. Med en ramme på 2 500 tonn for innlegg av storfekjøtt på reguleringslager tyder prognosen på at behovet for innfrysing kunne bli større enn hva markedsregulator har mulighet for. Det er imidlertid før andre tiltak er satt inn. Samtidig går salget av kjøtt mer ned enn Norturas prognoser tilsa.

Nortura søker om at 302 tonn storfesortering 14% godskrives til innfryningskvoten for 2022. Rammen for innfrysing gjelder per kalenderår. For 2022 ble denne økt av Omsetningsrådet til 6 000 tonn 20. oktober 2022, ref. sak 87/22. Nortura frøs inn sorteringen i 2023, men årsaken til innfrysingen var situasjonen høsten 2022. Det som har blitt fryst inn i 2023 kan ikke dekkes av en ramme som gjaldt for året før. Hadde sorteringen blitt fryst inn i 2022 hadde imidlertid kvantumet kunne vært dekket av rammen for det året, da rammen ikke ble fullt utnyttet. Innfrysingen av sorteringen er samtidig en direkte konsekvens av den ekstraordinære situasjonen som oppstod høsten 2022, og Nortura fikk først fryst det inn i 2023, fordi de hadde nok med å håndtere situasjonen for helt slakt på slutten av 2022. Landbruksdirektoratet mener derfor at Omsetningsrådet kan innvilge Norturas søknad når det gjelder sorteringen ved å øke rammen for 2023 på grunnlag av situasjonen høsten 2022.

Landbruksdirektoratet legger markedsregulators vurdering av tørkesituasjonen til grunn og vurderer dette som en ekstraordinær situasjon som Nortura ikke kunne forutse. Samtidig har det på sensommeren også vært flom som også medfører skade på jordbruksarealer og bidrar til å redusere tilgangen på fôr ytterligere. Direktoratet mener at Omsetningsrådet på samme måte som i 2018 kan dispensere fra regelverket, og foreslår derfor at rådet øker rammen for innlegg av storfekjøtt på reguleringslager i tråd med Norturas søknad, men at innlegg av storfesortering også må dekkes av rammen for 2023. Samtidig foreslår direktoratet at rammen avrundes. Det foreslås dermed at rammen for innlegg av storfekjøtt på reguleringslager for 2023 økes til 4 800 tonn, fra 2 500 tonn. Direktoratet foreslår også at Omsetningsrådet gjør en ny vurdering av behovet for innfrysing i rådets møte 14. september 2023, når ny kunnskap foreligger.

Dobbel mottakplikt

Den foreliggende situasjonen har mange likhetstrekk med den som oppstod tørkesommeren 2018. Også denne sommeren ble Omsetningsrådet forelagt en søknad fra Nortura om økning av rammen for reguleringslager på grunn av økt slakting på grunn av for lite fôr til storfebesetningene. I denne situasjonen innførte rådet en dobbel mottakplikt. Det vises i denne forbindelse til sak 65/18 av 25. juli 2018. I saken ble det fattet følgende enstemmige vedtak.

«1. Omsetningsrådet vedtar å utvide maksimalt årlig kvantum for innlegging av storfekjøtt på reguleringslager med 2 500 tonn, til 5 000 tonn i 2018. Med grunnlag i tørkesituasjon force majeure åpnes det for dobbel mottaksplikt for helt slakt.

Når det nå brukes reguleringsmidler til ekstraordinær regulering av storfekjøtt, pålegges markedsregulator mottaksplikt til innenlands produsert storfekjøtt (helt slakt) fra uavhengig aktører. Mottaksplikten avgrenses til en andel av tilleggskvoten. Mottaksplikten fra de uavhengige aktørene avgrenses til aktørenes andel av slaktingen av storfekjøtt i 2017 multiplisert med innlegg av kjøtt innenfor tilleggskvoten.» (vår strek)

Som det ses i andre avsnitt under punkt 1, ble den doble mottaksplikten avgrenset til en andel av tilleggskvoten, dvs. tilsvarende hevingen av taket for innlegging på reguleringslager (2 500 tonn). Som det heter «Mottaksplikten fra de uavhengige aktørene avgrenses til aktørenes andel av slaktingen av storfekjøtt i 2017 multiplisert med innlegg av kjøtt innenfor tilleggskvoten.»

Etter at dette vedtaket ble fattet, kom det en anmodning fra Landbruks- og matdepartementet om at den doble mottaksplikten skulle innføres for de uavhengige før det tidligere fastsatte taket var nådd. Det vises til sak 74/18 av 23. august 2018. For å forstå departementets begrunnelse for anmodningen siteres i det følgende fra departementets brev til rådet av 17. august 2018:

«Det vises til Omsetningsrådets vedtak av 25. juli 2018 om for 2018 å utvide det maksimale årlige kvantum for innlegging av storfekjøtt på reguleringslager fra 2 500 til 5 000 tonn. For tilleggskvoten ble det vedtatt å innføre mottaksplikt for markedsregulator på innenlands produsert storfekjøtt fra uavhengige aktører i den perioden det brukes reguleringsmidler til ekstraordinær regulering av storfekjøtt.

Landbruks- og matdepartementet vil peke på at det gjennomføres en rekke tiltak pga. tørkesommeren, og at det er viktig at også Omsetningsrådet bidrar med endringer og lempinger på regelverket i den ekstraordinære situasjonen jordbruket er i.

Departementet har registrert problemer i kjøttsektoren pga. at mottaksplikten fra uavhengige aktører i Omsetningsrådets vedtak av 25. juli er begrenset til tilleggskvoten og at den dermed ikke har trådt i kraft umiddelbart. Reguleringslageret av storfekjøtt ligger fortsatt godt under 2 500 tonn, dvs. at det vil ta tid før den doble mottaksplikten trer inn. Departementet har fått signal om at uavhengige aktører får innmeldt unormalt store mengder dyr til slakt fra egne leverandører som de har problemer med å håndtere, siden de ikke får levert slakt videre til markedsregulator på den doble mottaksplikten.

Departementet ber derfor om at Omsetningsrådet så raskt som mulig revurderer sitt vedtak av 25. juli, slik at dobbel mottaksplikt for storfeslakt kan innføres umiddelbart. Det er svært viktig at den doble mottaksplikten rådet har vedtatt raskt kan bidra til å stabilisere storfekjøttmarkedet i den ekstraordinære situasjonen norsk jordbruk nå er i.»

Landbruksdirektoratet la brevet fra departementet frem for Nortura. Nortura foreslo at det skulle innføres en dobbel mottaksplikt som skulle gjelde før taket var nådd, men noe begrenset sammenlignet med departementets anmodning. Det heter i Norturas brev.

«Med bakgrunn i signalene om at det er ønskelig å fremskynde bruk av mottaksplikt fra uavhengige aktører kan Nortura åpne opp for mottak av 500 tonn storfe fra uke 36 (3.-9. september) som blir fordelt mellom aktørene. Informasjon om den praktiske gjennomføringen av tiltaket vil bli gitt aktørene så snart den foreligger.»

Landbruksdirektoratet innstilte på å innføre dobbel mottaksplikt umiddelbart i tråd med departementets brev.

Omsetningsrådet traff på denne bakgrunn følgende vedtak:

«Mottaksplikten fra uavhengig aktører, som er knyttet til ekstraordinær regulering, fremskyndes, slik at 500 tonn storfe fra og med uke 36 blir fordelt mellom aktørene. Nortura gis i oppdrag å utforme og iverksette den praktiske gjennomføringen, og informasjon om dette vil bli gitt aktørene så snart den foreligger.»

Rådets vedtak innebar en fremskyndelse av når den doble mottaksplikten ble innført, men begrenset i tråd med Norturas forslag.

Det er naturlig for sekretariatet å se til Omsetningsrådets behandling av tørken i 2018 for sammenligning. Samtidig var ikke dobbel mottaksplikt vurdert i sakens innstilling på det tidspunktet, men kom opp som et forslag i rådets møte. Det er dermed lite veiledning for sekretariatet i sakspapirene fra den gang.

Isolert sett kan det fremstå som riktig å fremme innføring av dobbel mottaksplikt, da rådet enstemmig vedtok dette i 2018. Samtidig skal dispensasjonssaker vurderes helhetlig og enkeltvis i den aktuelle situasjonen en står i. Vedtak fattet av Omsetningsrådet skal utformes konkurransenøytralt, også for omsetningsleddene. Ved å gi Nortura økt mulighet for reguleringslagring kan det argumenteres for at man vil få en konkurransevridning i de uavhengiges disfavør. Samtidig er dobbel mottaksplikt et kraftig virkemiddel, og en eventuell konkurransevridning kan gå begge veier. Dobbelt mottaksplikt kan medføre en uforholdsmessig stor risikoavlastning for de uavhengige, spesielt når man ser den i sammenheng med eksisterende forsyningsplikt. Erfaringer fra høsten 2022 viser hvor stor fleksibilitet det er i forsyningsplikten, og hvordan den kan benyttes som risikoavlastning for industrien.

Samtidig er det direktoratets vurdering at det ikke er en tilsvarende akutt situasjon som i 2018 og heller ikke like landsomfattende, hvor behovet for bruk av landets totale slaktekapasitet var en viktig begrunnelse for innføring av dobbelt mottaksplikt. Situasjonen i 2018 ble også håndtert uten at dobbel mottaksplikt ble benyttet.

Videre er markedssituasjonen betydelig endret, fra underskudd til overskudd, noe som kan påvirke uavhengige aktørers valg av dobbel mottaksplikt som risikoavlastning, dersom denne blir innført.

Det bør også tillegges vekt at formålet med mottaksplikten er alle primærproducenters mulighet og rett til å levere til markedsregulator til like vilkår. Da LMD i 2020 valgte å ikke innføre en begrenset dobbelt mottaksplikt for kjøtt, var produsentenes rett til å levere dyr til slakt hos markedsregulator gjennom den ordinære mottaksplikten en del av begrunnelsen. Sikkerheten for primærproducentene, som også betaler for denne, er kanskje det viktigste elementet i markedsreguleringen, og den gjelder og er viktig spesielt i den situasjonen en er i nå.

Nortura har også påpekt overfor Landbruksdirektoratet at det er tekniske utfordringer ved å innføre dobbel mottaksplikt. Nortura vil måtte leie inn eksterne konsulenter for å manuelt registrere inn hvert dyr som eventuelt skulle kjøpes fra uavhengige slakterier. Det er ikke gitt at denne kapasiteten er tilgjengelig.

Belastningen for storfeprodusentene med økte kostnader gjennom omsetningsavgiften, som sannsynligvis økes i nær fremtid, fremstår for direktoratet som stor og krevende. Direktoratet ser en økt risiko for økte reguleringskostnader ved å skulle ilegge markedsregulator dobbel mottaksplikt.

Ut fra en helhetsvurdering foreslår direktoratet ikke innføring av dobbel mottaksplikt i denne situasjonen.

Oppsummering

I den spesielle situasjonen som er oppstått foreslår Landbruksdirektoratet at Omsetningsrådet dispenserer fra sitt vedtak i sak 22/09 av 23. juni 2009, hvor rådet fastsatte rammen for maksimalt årlig kvantum for innlegg av kjøtt av storfe til 2 500 tonn, og godkjenner at rammen for innlegging av storfe på reguleringslager i 2023 økes til 4 800 tonn.

Sak nr.: 067/23	Sektor: Korn	Styre/råd: OR
Behandling: 22.08.2023	Tittel: Omsetningsavgift for korn -kornåret 2023/2024	Saks nr.: 23/39210- 7

Beskrivelse

Landbruks- og matdepartementet har vedtatt maksimalsats for omsetningsavgift for korn og oljefrø for kornåret 2023/2024 på 6,0 øre per kg, gjeldende fra 1. juli 2023.

Felleskjøpet Agri har lagt fram en avlingsprognose på 1 064 000 tonn norsk korn, eksklusive oljefrø og erter, derav 126 000 tonn mathvete. I prognosen er det tatt utgangspunkt i at 19 000 tonn havre og 2 000 tonn bygg blir benyttet som matkorn, og at 1 000 tonn matkorn blir omdisponert til fôrkorn. Videre er det ikke prognosert kostnader til overlagring eller omdisponering av matkorn.

For kostnader til administrasjon og opplysningsvirksomhet er vedtatt budsjett for 2. halvår 2023 lagt til grunn, samt et prognosert budsjett for 2 halvår 2024. Kostnader til faglige tiltak, KSL Matmerk og administrasjon av omsetningsrådet er i hht vedtatt budsjett for 2023. Samlet kostnad til markedsregulering er satt til 11,0 mill. kroner.

Det er forutsatt å bygge opp fondet for korn med 20 mill. kroner, slik at det ved utgangen av kornåret er et utgående fond på 25 mill. kroner.

Det foreslås en avgift på 3,0 øre per kg.

Hjemmel

Forskrift 1999-06-29 nr. 763 om omsetningsavgift på jordbruksvarer, og om overproduksjonsavgift på mjølk § 1.

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Felleskjøpet Agri av 17. august 2023
Prognose for kornåret 2023/24 av 10. august 2023

Møtebehandling

Vedtaket i denne saken frigis ved møteslutt.
Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsavgiften på korn og oljefrø fastsettes for perioden fra 01.07.2023 til 30.06.2024, kornåret 2023/2024, settes til 3,0 øre per kg.

Omsetningsavgift for korn -kornåret 2023/2024

Felleskjøpet Agri (FKA) har i brev av 17. august 2023 foreslått en sats for omsetningsavgift for kornåret 2023/2024 på 3,0 øre per kg for korn og oljefrø som omsettes gjennom markedsordningen.

FKAs første prognose for 2023/2024 ble fastsatt 10. august 2023. Omsetningsrådet vedtok 23. juni 2023 forslag om å sette maksimalsatsen for omsetningsavgift for kornåret 2023/2024 til 6,0 øre per kg.

Landbruks- og matdepartementet meddeler i brev av 30. juni 2023 at de følger Omsetningsrådets tilråding. Dette fremgår av forskrift av 29. juni 1999 nr. 763 om omsetningsavgift på jordbruksvarer, og om overproduksjonsavgift på mjølk. Forslaget til omsetningsavgift ligger innenfor maksimalsatsen. Det forutsettes at avgiften ligger fast hele kornåret, som vedtatt av Omsetningsrådets arbeidsutvalg 5. juni 2003.

FKA har ved beregning av omsetningsavgiften, etter tidligere anmodning fra Landbruksdirektoratet, ikke lagt inn sikkerhetsmargin i prognoseberegningene, men lagt inn nødvendig buffer i fondet for omsetningsavgift korn. FKA har tatt utgangspunkt i at fondet ved inngangen til kornsesongen 2023/2024 er på ca 5,2 mill. kroner, når avtalte reguleringstiltak etter sesongen 2022/2023 er hensyntatt.

Ved beregning av omsetningsavgiften legger FKA følgende til grunn:

- Arealet for 2023 er uendret fra 2022.
- En avlingsprognose på 1 064 000 tonn korn, eksklusive oljefrø og erter.
- Overlagret fra 2022/2023 sesongen: Henholdsvis 7,9 og 15,0 tusen tonn mathvete klasse 1 og 2.
- En matkornandel på 50 % for hvete og 36 % for rug, basert på siste 10- årsmedian, samt sesongen 2023 som har bydd på utfordringer med sen vår, tørke og flom.
- Forbruket av norske kornråvarer til mat er prognosert til 319 100 tonn, derav 266 000 tonn hvete, 16 000 tonn rug, 35 000 tonn havre og 2 000 tonn bygg. Dette gir et underskudd av norsk matkorn på 131 000 tonn.
- Forbruket av kraftfôr i kornåret 2023/2024 er prognosert til 1 937 000 tonn.
- Andel karbohydratråvarer i kraftfôret er satt til 73,4 prosent, en økning på 0,2 prosent fra forrige kornår, til sammen 1 422 000 tonn. Korrigert for kli gir dette et rom for norsk korn på 1 100 000 tonn og dermed et underskudd av norsk fôrkorn på 139 000 tonn.
- Opplysningsvirksomhet og administrasjon er lagt inn som budsjettert for 2023, samt et prognosert budsjett for 1. halvår 2024.
- Administrasjon for Omsetningsrådet og faglige tiltak og er lagt inn og budsjettert med de prosjekter som er vedtatt for 2023.

Landbruksdirektoratets vurderinger

I prognosen er det forutsatt at kornarealet er uendret. Siden nytt regime for søknad om produksjonstilskudd medfører at tallene først blir tilgjengelige i november, er dette etter direktoratets vurdering det best mulige anslaget. Det er heller ikke på bakgrunn av de siste års erfaringer noen indikasjoner på vesentlige avvik.

Avlingen er fastsatt med grunnlag i anslag fra Norsk Landbruksrådgiving. Siden mesteparten av kornet fortsatt ikke er tresket, samt at effekten av sen vår, tørke i juni og flom i begynnelsen av august, og at været de kommende ukene også vil ha betydning for andel mat- og fôrkorn har vedlagte prognose en del usikkerhetsfaktorare. Den vurderes likevel til å være det nærmeste det er mulig å anslå avlingen høsten 2023 per dags dato.

Ved beregning av maksimalavgiften i juni ble det lagt til grunn et avlingsnivå pr. dekar som var likt med tiårssnittet, tilsvarende 1 127 000 tonn. Den første prognosen av 10. august 2023 viser et avlingsnivå som ligger 63 000 tonn under dette. Det ble videre forutsatt at høyeste kostnader til regulering av korn ville oppstå dersom tilgangen av korn med matkvalitet gav behov for nedskrivning til fôrkorn. Som grunnlag for maksimalsats ble det forutsatt en matkornandel i hvete og rug på henholdsvis 75 og 42 prosent, som er tilsvarende høyeste matandel siste fem år.

Matkornandelen er i prognosen av 10. august satt til 50 og 36 prosent for henholdsvis hvete og rug. Prognosen viser en mindre hveteavling både i forhold til høsten 2022 og ti års median. Det forventes ikke nedskrivning eller overlgring av hvete.

Landbruksdirektoratets oppgaver over salg av kraftfôr i kalenderåret 2022 viser 1 977 382 tonn. FKA har for kornåret 2023/2024 forutsatt et kraftfôrforbruk på 1 937 000 tonn, som er ca. 40 000 tonn lavere enn salget i 2022. Salget per andre kvartal 2023 viser en nedgang i totalsalg sammenlignet med tilsvarende periode året før. Det er en reduksjon på fôr til svin og drøvtyggere henholdsvis på ca. 2 500 tonn og ca 23 000 tonn og en økning på ca 5 000 tonn til fjørfe. Prognosert salg slik FKA har lagt til grunn er derfor som forventet.

FKA har ved prognosering av forbruket benyttet de samme prinsippene som tidligere. Landbruksdirektoratet har ingen merknader til dette.

I samsvar med tidligere vedtak i Omsetningsrådet, jf. budsjett for 2023 er følgende vedtatt: Administrasjonskostnader til FKA og Omsetningsrådet på hhv. 5,4 og 1,5 mill. kroner, midler til faglige tiltak og opplysningsarbeid, 3,6 mill. kroner. I tillegg er det lagt til grunn en prognosert økning til administrasjonskostnader og opplysningsarbeid for budsjettet for 2024. Samlet utgjør dette 11,0 mill. kroner for kornåret 2023/2024.

Det er ønskelig med et fond på ca. kroner 25 millioner. Fondet er ved inngangen til kornsesongen 2023/2024 på ca. kroner 5,2 millioner, når kostnader knyttet opp til kornåret 2022/23 er hensyntatt.

Årets forslag til omsetningsavgift har tatt utgangspunkt i at fondet bygges opp med ca. kroner 20 millioner. Behov for tilførte midler gjennom omsetningsavgiften blir da 30,5 mill. kroner.

Med en avling på 1 092 000 tonn, inkludert oljefrø og erter, tilsvarer dette en avgift på 2,8 øre per kg. FKA foreslår en avgift avrundet til 3,0 øre per kg.

Landbruksdirektoratet har ingen ytterligere kommentarer til beregningen av satsen for omsetningsavgift eller til forutsetningene som er lagt til grunn for denne, og anbefaler at forslaget godkjennes.

**Markedsregulatorers forslag til budsjett for markedsregulering for kornåret
2023/2024 (01.07.2023 til 30.06.2024)**

Kostnadsposter	tonn	kr/tonn	kr
Omdisponering	0		-
Overlagring	0		-
Andre tiltak	0		
Administrasjon omsetningsrådet			1 660 000
Administrasjon og prognoser NFK			5 700 000
Faglige tiltak og opplysningsarbeid			3 608 000
Sum markedsreguleringskostnader 2020-avling			10 968 000
Tilpassing av fond			19 840 000
Renteinntekter fond			-250 000
Sum kostnader			30 558 000
Salgsavling inkl. proteinvekster, tonn		1 092 000	
Reguleringskostnader, øre/kg			2,8

Tidligere satser for omsetningsavgift på korn

Kornår	Maksimalsatser, Endelig satser, øre	
	øre per kg	per kg
2018/2019	4,5	1,0
2019/2020	5,5	4,0
2020/2021	3,0	1,0
2021/2022	4,0	2,5
2022/2023	2,5	2,0

Sak nr.: 068/23	Sektor: Kjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 22.08.2023	Tittel: Kjøtt - Endringer i omsetningsavgiften 2. halvår 2023	Saks nr.: 22/76302- 33

Beskrivelse

På grunn av økte reguleringskostnader for alle kjøttslag foreslår Nortura følgende økninger i omsetningsavgiften gjeldende fra 4. september 2023:

- kr 1,0 per kg for storfe
- kr 0,6 per kg for svin
- kr 1,0 per kg for sau/lam

Endringen ble behandlet i Norturas konsernstyre 18. august 2023.

Økningen på storfe er gitt at Landbruks- og matdepartementet øker maksavgiften til kr 4,10 per kg.

Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med Norturas forslag.

Hjemmel

Lov av 1936-07-10 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 5

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Nortura av 18. august 2023

Møtebehandling

Vedtak i denne saken frigis ved møteslutt.
Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

1. Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at maksimalsatsen for omsetningsavgiften på kjøtt av storfe fastsettes til kr 4,10 per kg fra og med 4. september 2023.
2. Under forutsetning av at Landbruks- og matdepartementet fastsetter maksimalsatsen som anbefalt i punkt 1, fastsettes endringer i satsene for omsetningsavgift på kjøtt av storfe i andre halvår 2023 som følger:

For kjøtt av storfe:
Fra 04.09.2023 kr 2,60 per kg
Fra 02.10.2023 kr 4,10 per kg
Fra 13.11.2023 kr 3,30 per kg
3. Endringer i satsene for omsetningsavgift for kjøtt av svin og sau/lam i andre halvår 2023 fastsettes som følger:

For kjøtt av svin:
Fra 04.09.2023 kr 1,50 per kg

For kjøtt av lam:
Fra 04.09.2023 kr 1,40 per kg
Fra 11.09.2023 kr 2,40 per kg

For kjøtt av sau:
Fra 04.09.2023 kr 2,40 per kg

Kjøtt - Endringer i omsetningsavgiften 2. halvår 2023

Nortura foreslår i brev av 18. august 2023 endringer i omsetningsavgiften for storfe, svin, sau og lam. Forslaget ble vedtatt i Norturas konsernstyre samme dato.

Omsetningsavgiften for kjøtt ble sist behandlet i Omsetningsrådets møte 23. juni 2023, sak 53/23. På daværende tidspunkt foreslo Nortura ingen endringer i avgiften som var vedtatt i Omsetningsrådets møte 9. desember 2023, sak 117/22. Siden møtet 23. juni 2023 har det imidlertid skjedd endringer for alle kjøttslag, og Nortura foreslår derfor nå å øke avgiften både for storfe, svin og sau/lam.

Fra 4. september 2023 foreslås følgende økninger:

- kr 1,0 per kg for storfe
- kr 0,6 per kg for svin
- kr 1,0 per kg for sau/lam

I møtet 9. desember 2022, sak 117/22, ble det gjort følgende vedtak i Omsetningsrådet:

1. «Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at omsetningsavgiften på egg og fjørfekjøtt fra og med 1. januar 2023 fastsettes til:

Egg	kr 1,00 per kg
Kjøtt av kylling	kr 0,28 per kg
Kjøtt av kalkun	kr 0,28 per kg

2. Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at maksimalsatsen for omsetningsavgiften på kjøtt av storfe fastsettes til kr 3,50 per kg fra og med 1. januar 2023.
3. Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at maksimalsatsen for omsetningsavgiften på kjøtt av sau og lam fastsettes til kr 2,50 per kg fra og med 1. januar 2023.
4. Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at maksimalsatsen for omsetningsavgiften på kjøtt av svin fastsettes til kr 1,50 per kg fra og med 1. januar 2023.
5. Under forutsetning av at Landbruks- og matdepartementet fastsetter maksimalsatser som anbefalt i punkt 2–4, fastsettes satsene for omsetningsavgift på kjøtt for 2023 som følger:

For kjøtt av storfe:

Fra 01.01.2023	kr 1,70 per kg
Fra 27.02.2023	kr 2,70 per kg
Fra 27.03.2023	kr 1,60 per kg
Fra 02.10.2023	kr 3,10 per kg
Fra 13.11.2023	kr 2,30 per kg

For kjøtt av svin:

Fra 01.01.2023 kr 0,90 per kg

For kjøtt av lam:

Fra 01.01.2023 kr 1,40 per kg

Fra 31.07.2023 kr 0,40 per kg

Fra 11.09.2023 kr 1,40 per kg

For kjøtt av sau:

Fra 01.01.2023 kr 1,40 per kg

For kjøtt av svin gjelder satsen også for purke og råne.»

Norturas forslag til endringer i omsetningsavgiften

Nortura har i brev av 18. august 2023 foreslått både endringer i omsetningsavgiften og økning av trekkrettigheten, se sak 69/23 vedrørende trekkrettigheten.

Det som angår endringer i omsetningsavgiften gjengis her:

«ØKT FINANSIERINGSBEHOV MAKREDSREGULERING 2. HALVÅR 2023

Gjennom sommeren har markedsituasjonen endret seg for alle kjøttslagene. Salget av helt slakt har bremsset opp både for gris og storfe, samtidig som uttaket av storfe fra reguleringslager har vært lavere enn forventet. For sau/lam er også markedssignalene for den kommende sesongen nå mer negative enn de har vært tidligere. Med oppdaterte anslag for utviklingen på reguleringslager ut året, vil samla tilgjengelig kapital i fondet og innvilget ramme på trekkrettigheten (250 mill. kroner tilsagn fra Omsetningsrådet, hvorav 200 mill. kroner er benyttet gjennom Norturas låneramme) ikke være tidstekkelige til å dekke Norturas finansieringsbehov i takt med verdien av lageret. Konsekvensen av det vil være at Nortura må stille finansielle reserver til disposisjon via egne lån og med egen sikkerhet, uten av disse kostnadene kompenseres over omsetningsavgift.

På denne bakgrunn søker vi om at rammen for trekkrettigheten utvides med 250 mill. kr til 500 mill. kroner.

Det foreslås også å øke satsene for omsetningsavgift nå i høst for å møte kostandene den økte innfrysingen innebærer. For gris og sau/lam foreslås det satser som er innenfor maksimalsatsene fastsatt av LMD, mens det for storfe foreslås satser som forutsetter økt maksimalsats.

Konsernstyret i Nortura SA har behandlet saken 18. august og fattet følgende vedtak:

Konsernstyret foreslår følgende for Omsetningsrådet:

1. For å dekke Norturas finansieringsbehov knyttet til markedsregulering av kjøtt, utvides trekkrettigheten med ytterligere 250 mill. kroner til 500 mill. kroner fram til 1. juli 2024.
2. Satsene for omsetningsavgift endres slik med virkning fra 4. september:
 - Gris: 1,50 kr/kg fra 4. september og ut året
 - Lam: 1,40 kr/kg fra 4. september til 10. september og 2,40 kr/kg fra 11. september og ut året

- Sau: 2,40 kr/kg fra 4. september og ut året.
- 3. Forutsatt at Omsetningsrådet innvilger søknaden om økt innfrysing av storfe og Landbruks- og matdepartementet øker maksimalsatsen for storfe til 4,10 kr/kg:
 - Storfe: 2,60 kr/kg fra 4. september til 1. oktober, 4,10 kr/kg fra 2. oktober til 12. november og 3,30 kr/kg fra 13. november og ut året.

Situasjonen høsten 2023 og behovet for finansiering

Satsene for omsetningsavgift 2023 ble vedtatt høsten 2022 basert på prognose fra september 2022. Ved ny vurdering på forsommeren 2023, basert på prognose fra mai 2023, var det ikke grunnlag for å øke satsene. Med bakgrunn i ekstraordinært stor innfrysing av storfe høsten 2022 økte Omsetningsrådet rammen for trekkrettigheten til 250 mill. kroner.

Inn mot ferien ble det klart at helslakt salget av gris ville bli redusert i sommer grunnet bemanningsproblemer hos den aktøren som kjøper mest gris. Etter søknad økte Landbruks- og matdepartementet kvoten for innfrysing til 4000 tonn for 2023. Maksimalt innfrysingstak vil nås i løpet av uke 34.

For storfe gikk vi inn i 2023 med et lager på nesten 4 900 tonn etter ekstraordinær innfrysing av storfe i 2022 grunnet bl.a. høye strømpriser. Det var som forventet uttak av lageret framover våren og ved inngangen til mai var lageret redusert med 1 500 tonn. Fra mai har og det også vært en god del innfrysing bl.a. grunnet mange 4. dagers uker, men også svakere salg. Samtidig har det gjennom sommeren vært uker hvor en ikke har kunnet dekke etterspørselen etter tint storfe på grunn av redusert tinekapasitet som skyldes innfrysing av gris gjennom sommeren. Lager av storfe har derfor økt og er ved utgangen av uke 32 på om lag 4 000 tonn. Med bakgrunn i tørke i flere områder har Nortura søkt Omsetningsrådet om at taket for innfrysing utvides med 2 000 tonn til 4 500 tonn i 2023, samt at 300 tonn sortering som ble fryst inn i 2023 godskrives på fjorårets ramme.

For sau/lam viser siste prognose et overskudd i 3. tertial på ca. 400 tonn, og det er innfrysing av dette kvantumet som er lagt til grunn ved beregning av omsetningsavgift. Markedssignalene tyder nå på at salget av helt slakt kan bli lavere enn forutsatt i prognosen, og at innfrysingen dermed blir høyere enn tidligere antatt, opp mot 1500 tonn.

Høsten 2023 ligger det med dette an til at samlet reguleringslager kan komme opp mot 12 000 tonn med en samlet verdi på 700 mill. kr. Vi har videre bedt Omsetningsrådet om å vurdere rammen for innfrysing av storfe på nytt i september, med bakgrunn i at førsituasjonen er ytterligere forverret etter ekstremværet Hans.

Engrosprisen på kjøtt har gjennom pandemien blitt økt mye for å holde tritt med økte kostnader hos produsentene og i industrien. Dette bidrar selvsagt også til at verdien på lageret blir høy. Dagen fondsreserve i tillegg til gjeldende ramme på trekkrettigheten er ikke tilstrekkelig til å finansiere et lån tilsvarende verdien av reguleringslageret, i tillegg til løpende utgifter, utover høsten. Våre simuleringer viser at en slik situasjon vil oppstå allerede i oktober.

Justering av satsene for omsetningsavgift

Med de forutsetningene som er beskrevet vil reguleringskostnader i 2023 øke med anslagsvis 62 mill. kroner sammenlignet med det som ble lagt til grunn da satser for 2. halvår ble gjennomgått i mai. Økningen fordeler seg med 32 mill. kroner på storfe, 24 mill. på gris og 6 mill. på sau/lam. I tillegg kommer kostnader i 2023 og eventuelt 2024 knyttet til uttak av lageret. Med de estimerte lagerverdiene og forutsatt at gjeldende nivå på frysefradrag videreføres kan denne kostnaden bli i størrelsesorden 90 mill. kroner for storfe og 25 mill. for gris. For sau/lam er denne kostnaden usikker, men trolig noe lavere enn for gris og storfe. Med maksimalt frysefradrag (15 %) estimeres kostnaden til 15 mill. kroner.

Dette gir grunnlag for å foreslå en økning av satsene for omsetningsavgift allerede inneværende år. Det er nødvendig både med hensyn til finansiering av de økte kostnadene og størrelsen på fondet, men det er også et viktig prinsipp at de som leverer slakt i 2023 er med på å betale kostnadene.

Norturas konsernstyre behandlet satser for omsetningsavgift 2. halvår 12. mai med bakgrunn i prognosen fra mai. Juni-prognosen, som ble lagt fram et par dager før Omsetningsrådet behandlet saken, viste ingen større endringer. På det tidspunktet hadde Nortura sendt søknad til LMD om utvidet ta på innfrysing av gris, men svaret kom først litt ut i juli. Tørken var allerede en bekymring, men en hadde ingen klare holdepunkter for at det ville påvirke slaktingen. Derfor mente vi på det tidspunktet at det ikke var grunnlag for å foreslå endra satser.

For gris foreslås det å øke satsen med 0,6 kr/kg til 1,5 kr/kg resten av året, dvs. opp til maksimalsatsen som er fastsatt av Landbruks- og matdepartementet. Det vil gi en ekstra innbetaling på om lag 25 mill. kr i 2023, hvor av om lag halvparten kommer til inntekt på fondet inneværende år.

For storfe foreslås å øke satsene med 1,0 kr/kg resten av året. Det vil gi en ekstra innbetaling på om lag 32 mill. kroner for 2023. For storfe har LMD fastsatt maksimalsatsen til 3,5 kr/kg, noe som kun tillater en økning i satsene på 0,4 kr/kg dersom en skal beholde variasjonene i prisløypa. Disse variasjonene har til hensikt å utligne noe av effekten av telledato og bidra til at slaktingen blir jevnere fordelt og har dermed en viktig funksjon. En økning på 40 øre fra uke 35, som er første mulige tidspunkt etter møtet i Omsetningsrådet, vil gi en ekstra innbetaling i 2023 på om lag 15 mill. kroner. Sett i forhold til de økte kostnadene knyttet til storfe både i år og neste år, mener vi det er behov for å øke satsene mer enn maksimalsatsen tillater. Det forutsetter at Omsetningsrådet sender en forespørsel til LMD om å øke maksimalsatsen til 4,10 kr/kg.

For sau og lam foreslår vi å øke satsene med 1,0 kr/kg ut året. Det vil gi en ekstra innbetaling på om lag 18 mill. kroner for 2023. For sau og lam foregår 85 prosent av slaktingen i 3. tertial. Derfor mener vi det er riktig å øke satsen nå i høst slik at en er forberedt på et større reguleringslager enn prognosen tilsier. Hvis vi ikke gjør noe nå, vil det gå enda ett år før kostnadene er dekket inn. Skulle det vise seg at det ikke er behov for de ekstra inntektene, vil det komme sauebøndene til gode senere. Det samme gjelder for gris og storfe.

Med disse satsendringene anslås det at innbetalingen til fondet i 2023 vil økte med om lag 75 mill. kroner, hvor av om lag 45 mill. vil komme bli inntektsført på fondet for inneværende år.

(...)»

Landbruksdirektoratets vurdering

Siden omsetningsavgiften for kjøtt sist ble vurdert i Omsetningsrådets møte 23. juni 2023, sak 53/23, har det skjedd endringer i behovet for reguleringstiltak for alle kjøttslag. Rammen for innlegg av svin på reguleringslager er økt av LMD til 4 000 tonn. For storfe har Nortura søkt Omsetningsrådet om å øke rammen for innlegg på reguleringslager på grunn av tørken, se sak 66/23. De har i tillegg bedt om en ny vurdering av rammen for storfe i septembermøtet når ny kunnskap om flommen foreligger. Omsetningsrådet vedtok billigsalg av storfesortering 14 % fra reguleringslager i møtet 23. juni 2023, sak 51/23. Nortura har også søkt om billigsalg av svin fra reguleringslager, se sak 65/23. Samtidig beskriver Nortura redusert salg. Også for sau og lam tilsier markedssignalene at det vil bli behov for mer reguleringslagring enn tidligere antatt. Økningene i kostnader er av en slik størrelse at Norturas konsernstyre har vedtatt å foreslå endringer i satsene for omsetningsavgift for alle kjøttslag.

Landbruksdirektoratet har bedt Nortura om et oppdatert budsjett for reguleringskostnader for kjøtt. Direktoratet har også inkludert merkostnader ved billigsalg i oversikten, og det kan derfor være mindre avvik sammenlignet med tallene i Norturas brev av 18 august. Tabellen nedenfor viser oppdatert budsjett for de ulike tiltakene:

	Rev. Budsjett aug. 2023 (mill. kr)	Rev. budsjett mai 2023 (mill. kr)	Opprinnelig budsjett 2023 (mill. kr)
Innfrysing/svinn	35	13	15
Lagerkostnader	66	40	36
Frakter	16	9	9
Frysefradrag og billigssalg	55	44	47
Adm./pallehold/renter	24	23	21
Pristap/-gevinst	-19	-	-
Totalt	177	110	128

Økningen på 67 mill. kroner fordeler seg med 35 mill. kroner på storfe, 26 mill. kroner på svin og 6 mill. kroner på sau/lam.

Landbruksdirektoratet har oppdatert budsjettet fra juni med oppdatert tall for reguleringskostnader og inntekt fra omsetningsavgiften med Norturas forslag til satser, for å synliggjøre hvordan økte kostnader og inntekter påvirker fondet for kjøtt.

	Regnskap				Revidert budsjett
	2019	2020	2021	2022	2023
Fond 01.01	274 568	311 404	293 797	283 860	242 898
Omsetningsavgift	382 045	241 008	170 214	168 015	323 000
Renteinngang fondet	5 798	3 818	1 208	2 754	4 000
Annet	429	5 507	-1 086	1 100	
Sum inntekter	388 272	250 333	170 336	171 869	327 000
Administrasjon org.	13 497	15 367	15 054	15 555	17 700
Markedsregulering	202 592	112 264	24 130	48 634	159 300
Korreksjon m.reg. tidligere år	-1 350				
Faglig tiltak/opplysning	133 430	136 980	137 857	144 900	147 000
Sekretariatet (adm)	3 268	3 329	3 232	3 742	3 913
Sum utgifter	351 437	267 940	180 273	212 831	327 913
Fondsendring	36 836	-17 607	-9 937	-40 962	-913
Fond 31.12	311 404	293 797	283 860	242 898	241 985

Nortura skriver at innbetalingen til fondet i 2023 vil øke med om lag 75 mill. kroner, hvor av om lag 45 mill. kroner vil bli inntektsført i inneværende år. I tabellen er inntekten derfor satt til 323 mill. kroner som tilsvarer en økning på 45 mill. kroner fra budsjettet i juni som var på 278 mill. kroner. I juni ble reguleringskostnadene for kjøtt budsjettet til 110 mill. kroner, mens de nå er budsjettet til 177 mill. kroner, som medfører en økning på 67 mill. kroner. Utgående fond ender dermed på ca. 242 mill. kroner, som er en reduksjon på 1 mill. kroner fra inngangen til året. I juni ble utgående fond beregnet til 264 mill. kroner. Det er dermed en

reduksjon i utgående fond på 22 mill. kroner fra forrige vurdering av omsetningsavgiften. Samtidig har Nortura søkt om å øke trekkrettigheten, se sak 69/23. Økt trekkrettighet vil også øke reguleringskostnadene. Det er mange usikkerhetsfaktorer knyttet til de kostnadene, særlig siden avtalen ikke er inngått ennå. Nortura har derfor ikke lagt inn kostnader til økt trekkrettighet i reguleringskostnadene som er beregnet over. Anbefalt fondsstørrelse på kjøtt ble i sak 69/15 vurdert til 250 mill. kroner, og fondet vil dermed være under anbefalt nivå. Fondsstørrelsen på kjøtt skal for øvrig vurderes på nytt denne høsten, ref. sak 52/23 i Omsetningsrådets møte 23. juni 2023. Det er også foreslått at rammen for innlegg av storfe på reguleringslager skal vurderes på nytt i septembermøtet på grunn av flommen, se sak 66/23. Dersom rammen økes utover det som er lagt til grunn i endringene i avgiften, vil dette medføre ytterligere reguleringskostnader med påfølgende reduksjon i fondet.

Noe av økningen i innbetaling som kommer av endringer i avgiften vil bli inntektsført i 2024. Det fremkommer også av Norturas søknad at det vil være betydelige kostnader i 2024 knyttet til uttak av reguleringslageret. Nortura beregner dette til ca. 90 mill. kroner for storfe, 25 mill. kroner for storfe og 15 mill. kroner for sau/lam. Med stort reguleringslager særlig av storfe og svin er det å forvente at det blir store kostnader for produsentene gjennom omsetningsavgiften også neste år.

Reguleringskostnadene øker betydelig for alle kjøttslag, og Landbruksdirektoratet støtter Norturas forslag om å øke satsene for omsetningsavgiften for å dekke noe av kostnadsøkningene allerede i 2023. Selv om avgiftene økes, vil fondet være under anbefalt nivå ved utgangen av året. Oppdatert budsjett viser et utgående fond som er 8 mill. kroner lavere enn anbefalt nivå. Samtidig kan kostnadene bli høyere enn det som er lagt til grunn i budsjettet, som beskrevet over. Det er derfor usikkerhet rundt reguleringskostnadene og utviklingen av fondet i andre halvår 2023. Samtidig er det av hensyn til produsentene ikke ønskelig å sette avgiften høyere enn nødvendig. Landbruksdirektoratet støtter derfor Norturas forslag til endringer. Direktoratet vil samtidig bemerke at Norturas konsernstyres vedtak forutsetter godkjenning av søknaden om økt ramme for reguleringslager av storfe, se sak 66/23.

For storfe er endringen i omsetningsavgift avhengig av at maksavgiften økes. Det er Landbruks- og matdepartementet som vedtar maksavgiften, og det foreslås derfor at Omsetningsrådet anbefaler en økning for departementet.

Sak nr.: 069/23	Sektor: Kjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 22.08.2023	Tittel: Kjøtt - Økning av ramme for trekkrettigheten	Saks nr.: 22/76484- 11

Beskrivelse

Nortura søker om å utvide rammen for trekkrettighet med 250 mill. kroner for å finansiere kapitalkostnaden knyttet til økt innlegg på fryselager høsten 2023. Nortura forventer at det i løpet av høsten 2023 ligger an til et samlet reguleringslager med verdi på 700 mill. kroner. Nortura søker om at den økte rammen vil gjelde fram til 1. juli 2024.

Fondsreserven sammen med gjeldende ramme for trekkrettighet er ikke tilstrekkelig til å finansiere en lagerverdi opp mot 700 mill. kroner. Det er forventet at finansieringsbehovet vil gå utover nåværende ramme på trekkrettigheten, som er på 250 mill. kroner, i oktober.

Hjemmel

Omsetningsloven § 11 første ledd

Forutsetninger**Vedlegg**

Norturas brev av 18. august 2023

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsrådet godkjenner en økning av rammen på trekkrettighet med 250 mill. kroner, til totalt 500 mill. kroner, med varighet til 1. juli 2024.

Kjøtt - Økning av ramme for trekkrettigheten

Bakgrunn

I Omsetningsrådets møte oktober 2022 søkte Nortura om å få øke rammen for trekkrettigheten til 250 mill. kroner, grunnet den ekstraordinære innfrysingen av storfe høsten 2022 (sak 91/22). Omsetningsrådet vedtok at en slik avtale kunne inngås, med løpetid til 31. desember 2023, eventuelt med opsjon for forlengelse i ett år. Omsetningsrådet vedtok i samme sak at Nortura skulle gjøre en kostnadsbasert vurdering av behovet for fondets størrelse med tilhørende plan for oppbygging og behov for eventuell videreføring av trekkrettigheten ut over 31. desember 2023. Denne vurderingen skulle foreligge innen 1. mai 2023. Nortura søkte i sak 52/23 om utsatt frist for å levere vurderingen til 18. august 2023, noe Omsetningsrådet vedtok.

Grunnet en utfordrende markedssituasjon og høy innfrysing på flere dyreslag høsten 2023 søker Nortura nå om å få øke rammen på trekkrettigheten med ytterligere 250 mill. kroner. Varigheten for denne avtalen er ønsket til 1. juli 2024.

De deler av Norturas brev som omhandler trekkrettigheten gjengis her:

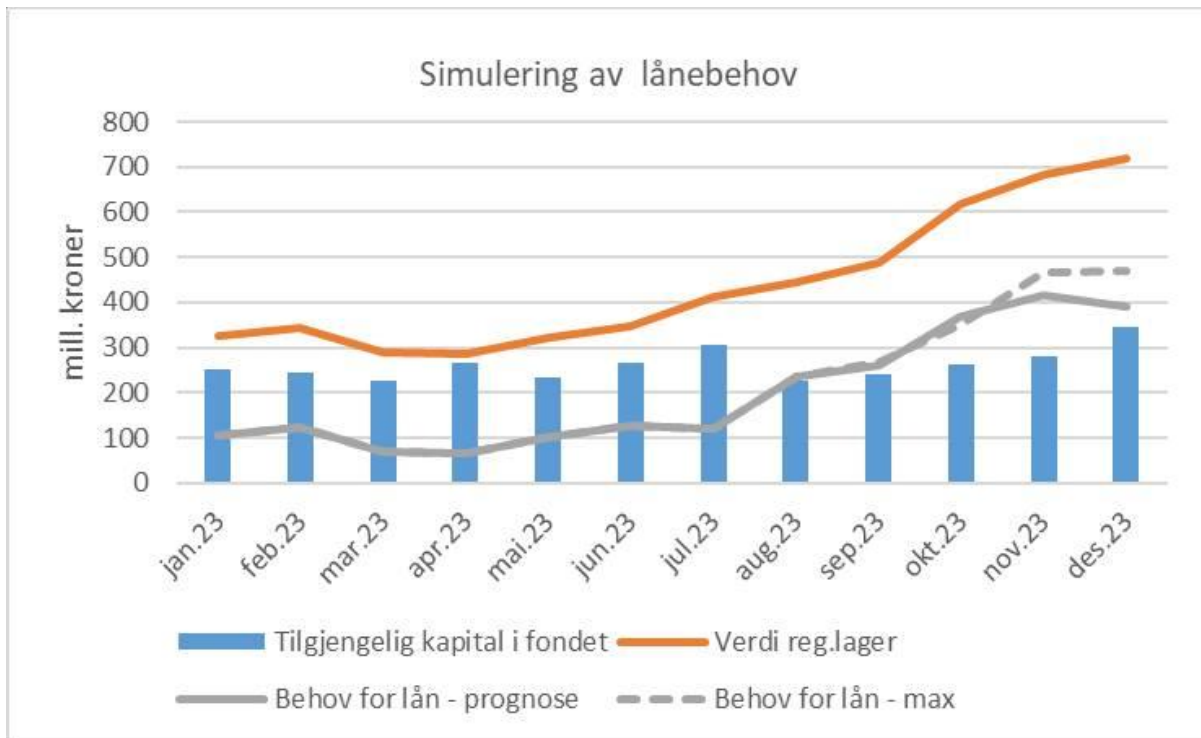
«Utvidet ramme på trekkrettigheten

Med bakgrunn i økte kapitalkostnader som oppsto høsten 2022 knyttet til økt innlegg av storfe på reguleringslager, fastsatte Omsetningsrådet rammen for trekkrettigheten til 250 mill. kroner, en økning på 100 mill. kroner. Løpetiden er til 31. desember 2023, eventuelt med forlengelse i ett år. Låneavtalen ble etter det fornyet med en ramme på 200 mill. kroner, dvs. at det per nå gjenstår 50 mill. kroner innenfor maksimalrammen som er godkjent av Omsetningsrådet.

Som beskrevet over ligger det nå an til adskillig større overskudd og innlegg på reguleringslager enn det tidligere er budsjettert med. Økte satser for omsetningsavgift ut året vil bidra noe, men ikke nok til at fondet sammen med trekkrettigheten kan finansiere den raskt voksende lagerverdien gjennom høsten. Våre anslag tilsier at en slik situasjon vil oppstå i løpet av oktober. På kort sikt kan dette kun løses gjennom økt ramme på trekkrettigheten. Alternativt vil Nortura måtte bære kostnadene ved reguleringslageret alene, noe som vil være i strid med intensjonen om at markedsregulator skal få dekket alle kostnader ved reguleringen.

Som tidligere er det ikke usannsynlig at verdien av reguleringslageret når 700 mill. kroner i løpet av høsten. En simulering av utviklingen av tilgjengelig kapital i fondet og verdien av reguleringslageret viser et lånebehov som nærmer seg 500 mill. kroner når vi kommer til november. Det er forutsatt økte satser for omsetningsavgift i tråd med forslaget. I alternativet «prognose» er det forutsatt innfrysing av 4000 tonn gris, 4800 tonn storfe og 1500 tonn sau/lam. I alternativet «max» er det tatt høyde for ytterligere 1000 tonn storfe som følge av flom.

Figuren under viser forholdet mellom tilgjengelig kapital (saldo på fondet + gjeldende ramme på trekkrettigheten) og forventet utvikling av verdien på reguleringslageret.

På denne bakgrunn søker om Nortura om at rammen på trekkrettigheten økes med 250 mill. kroner til 500 mill. kroner fram til 1. juli 2024. Trekkrettigheten kan bare benyttes når Norturas finansieringsbehov som følge av pliktene som markedsregulator overstiger tilgjengelige midler i fondet for omsetningsavgift på kjøtt.»

Beskrivelse av Norturas søknad

Nortura skriver i sin søknad at låneavtalen (trekkrettigheten) som foreligger nå er på 200 mill. kroner, med andre ord 50 mill. kroner lavere enn hva Omsetningsrådet ga mulighet for i oktobermøtet 2022. Den foreslåtte økningen av satser vil bidra noe til økt inntekt til fondet i inneværende år, men er ikke tilstrekkelig til å dekke behovet for finansiering som oppstår i høst. Nortura anslår at det i november vil foreligge et lånebehov som nærmer seg 500 mill. kroner, gitt at de økte satsene som er foreslått vedtas. Dette lånebehovet tar også høyde for innfrysing av ytterligere 1 000 tonn storfe som følge av flom. Som nevnt i sak 66/23 har Nortura i brev av 14. august 2023 bedt om at Omsetningsrådet i septembermøtet gjør en ny vurdering av behovet for innfrysing av storfe, basert på oppdatert kunnskap. Den omsøkte lånerammen tar med andre ord høyde for at et ytterligere innfrysingsbehov kan oppstå. Nortura søker derfor om at rammen på trekkrettigheten økes med 250 mill. kroner, til totalt 500 mill. kroner.

Vi bemerker at søylene i figuren kun viser tilgjengelig saldo på fondet, ikke saldo på fondet pluss gjeldende ramme på trekkrettigheten, slik teksten over figuren sier.

Om finansieringen av reguleringslageret så langt i 2023

Reguleringslageret var økende fram til uke 6 i 2023. Fra uke 6 ble beholdningen redusert, likeledes benyttet trekk på trekkfasiliteten, før lageret igjen begynte å øke i uke 14. Per 1. august er trekkrettigheten benyttet med 177 mill. kroner. Utlånet fra fondet er 220 mill. kroner, og har ligget på dette nivået siden slutten av november 2022.

Tilgjengelige midler på fondet er per 1. august 2023 på ca. 86 mill. kroner. Disse har blitt holdt igjen for å dekke kvartalsmessig utbetaling av rundt 45 mill. kroner til opplysningsvirksomhet, faglige tiltak og administrasjonskostnader hos markedsregulator i august. Resten av de tilgjengelige midlene vil gå til å dekke markedsreguleringskostnader for 1. halvår 2023.

Landbruksdirektoratets vurdering

To påfølgende år med stort behov for reguleringslagring har gitt en klar indikator på at den målsatte størrelsen for kjøttfondet på 250 mill. kroner er for lav. Trekkrettigheten har så langt i 2023 vært kontinuerlig i bruk, noe som ikke var intensjonen med ordningen. Da rammen for trekkrettigheten ble økt fra 150 til 250 mill. kroner i hastemøtet 27. oktober 2022, vedtok Omsetningsrådet at Nortura skulle gjøre en vurdering av fondets størrelse med tilhørende plan for oppbygging (sak 91/22). Frist for å levere denne vurderingen ble i sak 52/23 utsatt fra 1. mai 2023 til 18. august 2023.

Landbruksdirektoratet har engasjert et eksternt fagmiljø som skal gjøre en selvstendig vurdering av kjøttfondets likviditet og vurdere hva som er den mest lønnsomme formen for finansiering av markedsreguleringen. Norturas egne vurdering skal tas med i dette arbeidet, og en foreløpig rapport er planlagt forelagt Omsetningsrådet i møtet 14. september.

En plan for oppbygging av fondesreserven vil sannsynligvis måtte strekke seg over en lengre tidsperiode, og er ikke egnet for å løse det umiddelbare finansieringsbehovet som foreligger nå. Landbruksdirektoratet har ingen merknader til Norturas beregning av forventet innfrysing og tilhørende finansieringsbehov høsten 2023, og anser at en økning i trekkrettigheten er riktig kortsiktig løsning for dette behovet.

Trekkrettigheten er per 1. august 2023 benyttet med 177 mill. kroner, som er nesten hele den foreliggende bankavtalen på 200 mill. kroner. Nortura vil snarlig måtte gå i forhandling med banken for å øke rammen, og det er administrativt fordelaktig da å forhandle direkte om en utvidet ramme på til sammen 500 mill. kroner.

Nortura søker om at rammen på 500 mill. kroner skal være gjeldende fram til 1. juli 2024. Etter dette tidspunktet vil det fortsatt være et halvt år igjen av opsjonen på et års forlengelse av rammen på 250 mill. kroner, vedtatt i oktober 2022 (sak 91/22). Gitt situasjonen og søknaden som foreligger nå virker det klart at det er behov for å benytte seg av denne forlengelsen. Landbruksdirektoratet har ingen nærmere merknader til datoen 1. juli 2024, og anser at rammen etter dette tidspunktet går tilbake til å være 250 mill. kroner.